

له چاپکراوه کانی نه میندار نیوی گشقی رژیبری و لوانی
ناوچهی کوردستان

دیوانی بی بهش

مه لاسعود بی بهش

چاپی یه کم

۱۹۸۵

دیوانی بی بی بس

(ملا مسعود بی بی بس)

جہا بی بی بس

۱۹۸۵

وشه يه لك

جاري نگر (بی بی نسی) ی شاعر ، شاعری و لایسنس و
بلاستیکو دینت و ده و چه بیکه شاعری همه ره ننگه ی خن و ی به
ویاری ی بونفینتون و بابه گانترسی همه جورن :
هر له نیش تی و نیایی و کور لایه بیده بگره ، تا و لاری و
کور و لایه تی ، نه میسی له قالی جه نانا و جه تی بواره گانه
شاعری اهل سید و له زوز به شینا شاعر لایه تی و -
و سابه تی حمزی و ده فونتی ...

نه مع لایه لایه ی نیو نه مع و یولانه نسی - به غیری شاعر
ناگرمین و دوره نلایانه تی - تا بواره تی سر جه می شاعر گانه
ماحوسه سابی به شه و نه وی من ناگا و لایسنس مع به شینگی
باشی له ده سجون و فونتاوه ... به هر حلقه ویاری ی
شولانی و یله یا لهر زنه یا له که کورکه بر حنه تی و له همه ما
کاتا ، ره نگر لایه و ده تی (محل و به بخا و شه سته گانه)

دوستی سیرین و گلابی کوروی له بیست و قه لاه
و بزینی هه و لیرولا، که جاری جلالا به هزار تان و
زور و هه چوون و و لاجوون و و هه ریه ستوری (ووستی
بیروز) سری هه لاه و لاه نه هه نه نیو کوری بیکوون و
بیز و خه و بیستی سوزنه و هه ... !
جاری لکی زینوه و و نه نیکی و لیکه ی هه و لیر

م . زامدار

هه و لیر ۱۱/۱/۱۹۸۴

پيشه کی

له سالې ۱۹۳۲ له شاري له وليزدا هاتووه ته ديا .
كوري حاجي مه لاء عبداللہی نه غه سيم . باوكم و باپيرانم
له خيلى (شوان) ن . باوكم له كوڼووه هاتووه له وليزو له
لاى ملا ابوبكر افندى (ملا كلكه) خوښى نايښى تولاو كرووه ،
له پاشه ووهى كه بو ماو وپه كى د ريز لاي ، ملاى كه ووهى شاري
كوڼه ماو ووه . له سالې ۱۳۴۵ ك را ده ستورى ملايى
پي دراوه و نينا لهر له شاره خوښه وپسته كى له وليزو له
مرگوتى كه ووهى بازار دا به خيتب و پيش نوڼه كره دامز اووه و
له سالې ۱۳۸۹ را دى خوي به جى ليناوه .
له سالې ۱۹۵۶ ى زاپښى را بو په كم جارته جهويدى
قورمانم گوري به زمانى شيرينى كوردى و له سالې ۱۹۷۱ را
به پښكلم له ديوانه كى خوم بلاو كرووه و له سالې ۱۹۸۴ را
له ندى له پينځه خسته كى په گانم بلاو كرووه .
نيسا وا بو جارى سى يم هم ديوانم ده خدمه به ر ده سى
سوهى به ريز ، تكام وايه به جاونكى برايانه و به دلىكى فراوان

وہری بگرن ولہ کہ مو کوری بمبودرن . لگے لٹہ مہ شدا
لہندی شیری دیکہ بشم لہن ، کہ وہ کو (محمود زامدار)
لہ بیٹہ کی ی بیٹج خستہ کی یہ گاندا رہ لئی : « تارووسی
یشی تریش قابیلی بلاو کردنہ وہ نین »
ٹیتر سو پاس

مہ لاسعود (بی بی شش)
لہہ ولیر

پہنچ خوشہ کی می جاچھ لہ سر ہوا بہ سستی بی بیش

وہی لہ سایہ دور دور و صبران غم لگڑل مہ یادورہ
گر بلین بی لہوشہ مہ سنہ جاوہ کہم جون باوہ رہ
سہرھی عہ شقی مہ لہ رُوول قیدی سہ فدی دہ فترہ
وا بہ تیرک جہوری رووری کا فری سہم دولیہ
سینہ کہم کون کون کراوہ عربی لہر و لہ بہ بچہ

گشتی لہر بو یارہ بہ خوا لہ زبانے کردنم ..
لہ تو مارو جہرغ و دہ لہرہ لہر سہ وا غنوبردنم ..
سہ رہم بی لہر فیدای تی غنوشہ بوڑو مردنم
مہ قہ ری گر قہ تلہ یاران عزری کن بو کوشتم
سہ سوسعی سہری و بچہ کیان و دل فہرمانیہ

مہ لہ عومرا بیے کہ بیوم سی و نونہ یا جہلم ..
عہ نذہ یسہم یا لہوزارم یا نہ قومری و بلبلہم
لہرھی بم لہر یا سہ وانی دہوری دہ ورائی گوٹم
لہر بہ خنوی قہ یارشاہ و جاکی سونکی دلم
بہ نذہ بیے بہ نذہ سہم من سہ و رہیس و سہرورہ

بانه رح که م من له بؤتو چاهی زه مزه م نه و ده مه
له رحی عه زرت که م عه زیزم و ا بزانه لهر که ره
به زده بارو به اختیارم نیتار و زو و ده عده مه
هو ریجی هوسنی نیگارم به که مه له م عالم
نیقی هه متا نازه نینم نازه نین و نه فنه ره

لهر له خولیا و و خه یا لم نا خه م روزو به وی
نیتزارم ، نیتزارم ما رحی م لیه م روی
نا حیته چاوم به جاری له عه زنی تو زه ک خه وی
و تزه به کس ناوی لیتی شوخه که م گرده سکه وی
بوچه ناوی عه یا ت و جم له نه هری که و سه ره

هیت له من کرد چاوه کی مه له هی زه ما له هی هی زه ما
چون منت کرده زه بوونی چاوه کی نه بر و که مان
پیشی م عه یاره رحی بکه م چون بسو ریتن زه ما
ناگری زه روزی کو لری شو علی را بو جیهان
بوئی موردیکه له به نیقی روزو شو علی وی به ره

سہ برو تاقہ ت قہ ت زما ستر سُر د نا گرم قہ رار
پڑی چہ ندانی وہ کومس برونہ خاک و خاکسار
(جہا لہید) بیش لہر مالہ زیکا جاودہ نوز و سترزار
تابہ کی معرودم و (بی برش) ہم لہ چہ زنی وہ سلی یار
بوزہ وانی سے ماجھی کولہ کی یار بفر موی جاودہ

بیت کس به دیره دلا گوری کور و برادره
بیت نوسع مانوس تا سه لاسعور «بیت پرسی»

نوسه ریگی به رزی دهسته ی نوسه رانی ته نقره
هاته لام ولیمی پرسی زور به تاسه و مه قهره

کی له کوردستانی یئوه ناوه روکی ههسته که ی
پرله جادووی دایه نان و پرله دورو که وهه ره

پرله ئاوازی نیان و سازو تارو موسیقا و
لاروله بنجه ی گشت فریشنولانی روومه ت عه نه

پرله نه ندیشه ی جوان و پرله جوشیکی گه شی
هونه رانی و خوشه و یستی و سوز و سروهی دولبه

پرله ئاوات و نه قین و واته ویره ی زه و پره وهی
بپرو به هره و ده برین و به ره میکی دابه ره

پرله چه سپاوهی دلیری و رایپرین و ئاره زووی
بی و وچانی و خوفیداکاری و نیازی خواسه ره

پرله پاره‌ی نیشتمانی و رایچه نین و مه شخه لی
کول نه دانی و تافی نازادی دژی دایر که ره

کی یه کی نه و جوره هه لکه وت و روشته لی هه بی
ژی ره و دربی و لی بیسیری تیشکو ئاوگاری و ره

چه پیه سام و هه ندی له جی خوم بو و هه لای نه و هه
جوره پرسیارانی گه و ره و زه حمه تی نه و نوینه ره

شاعیرانی کورد زمانم بیکه بیکه خسته پیش
چاوه کانی دوور روینم وهک نه له سعی شه و به ره

لاپه‌ره‌ی میرثووی ژبان و ویره یانم خویند له بهر
دهر برینی ئاره زووم سه ره نه و که سه‌ی بی هه قه‌ره

دیم له قولایي مه به ست و بیرو بروا په یکه ری
ویره ته نیا هه رله لای ابی به ش جوان و کشته ره

چونکه خولقاون له گه لیا هه ستی هه لبه ست و بزوی
پایه داری هه رله ساوایی دا دانی نه و به ره

ساله سه رته و جوړه بینینه وه لام دا و و تم
هه روه کو لاویکی میلی بیت و بیدا پیوه ره

گر له ناسوی ویره دایی ویره و اینکی نه م
(بی به شه) ته نیا له به روهی چونکه زور تیکوشه ره

زور خوروش داریش و ره و شهن بیرو پرواشه که چی
هه ر به شینکی ته زانن خه لکی نه م ده و رو به ره

نه ک له به روهی پهیره و یکی پوویچ و ناواری هه بی
به لکو رادهی زانیاری زور فرمو بالابره

گه رته ماشای شیعه کانی که ی ته بپنی بی گومان
(قانع) پیکو (بی که س) پیکو (نالی) پیکو زانسه ره

پیره میردیک بی جوش و شیخ ره زاینکی سه دهی
بیسته مه هر چه نزه شیعی شیخ ره زایی بی به ره

عبدالواحد عنایت
(جامی)

هه ولتر ۲۹ ۱ ۱۹۷۱

○ هجج ○

هيجج رو نيا جهند به رنجي لي رهم وهك بياوي هيجج
 غم مه خوت زانيت كه هيجج خوت مه خه قهت داوي هيجج

م هم مو و قه سرو قو و روي تو نه بيني گر به جاو
 بر دي هيجج و راي هيجج و خاوهن و داواي هيجج

گر ره بيني بياوي خاوهن رو به و و ناو و نيستان
 هه ره يئ تانيت بگه نم لي ي تراوه ناوي هيجج

هيجج مه به هه ره جهنده هيجج خوت مه بيئونه به هيجج
 جهند هه زاري وهك جه نابت جهون له زيئر بيناوي هيجج

جه ندي ضرب و طرح و جه معي بوئه كه م هه ره هيجج ره
 ده ستي هيجج و لافي هيجج و عه قاي هيجج و جاوي هيجج

تُو له سو لهیچی که ریت جهون به لهیج ره غرور رُبی
لاده لهم فکری که لهیته به عنی فکری هاوی لهیج

تو که نه ندامتی لهیچی عاقبت نه ندامت
کا که نه رزیتن له خاک بیت نه لئن لهیجاوی لهیج
گر به هاوی دل ته ما های نه م خه رابانه بکهی
تی ده گهی وه ک تی گه یستوی عاقل و راناوی لهیج

لهیج و بوچی لهنده زوره لهیچی رو نیای بی وه فا
خوایه بمباریزی خوایه توله ده ست به راناوی لهیج
شیره کی راناوه بو لهیج تبت ره گه نیی لهیچی تو
با بزانی گز نه زانی برو که نج و لاوی لهیج

(بی به شا) نه م لهیچی لهیچی کی به فیژی کردوی
فیژی کردم کا کی لهیجیم مه زده کی زاناوی لهیج

• منی مہ جنوون •

منی مہ جنوون سینفت بتیئی کرم لھر ناھو واوہ بیلا
شکاری شووٹھی دلی بہ بردی فیرقہ تی لہلا

وہ لھا جہزی دلی کردم بہ قووی ہا زہی ہوسنی
بہ جہائی توکی بیسم بتی سورہ مخدر بوو لھ موی بیلا

بہ لھاوت گہر بہم لھقمہ لہ نیو عالہ م نیہ لھتای
لہ نیو موی بہ لھ شتیانیہ شوختیکی وائے علا

بہ بالاقہ رسنہ و بہر بی بہ روم وائے لھو و لھگر بی
بہ موی بزرانگی خہ خہر بی بہ پروو ماھو بہ جاو بہ لھا

بہ تلام چی بکم رمنزہ کافرہ بہر بہخت و پیرکینہ
نہ بوو ساقی ترہ موم کا بہ عانی عاشقی نہ لھا

رُمنه جورو نازارو هفام رپوه له ليجرانس
به نوو جين قهت ته واو ناي بنوسم گر به به ر سيملا

له روژي مه عشره را (بې شس) له گڼ خواهرت و عهدم بې
بکه م را واي غويي خوم له بردهم باره گای مه ولا

○ ۱۹۵۵ ○

وَهْرَه سَاقِي

ساوهره ساقی ده ما دم بوم تیکه بادهی شهرباب
لیده موتریب توش له عودو سازوسه متووروروباب

یارچ خوشه بینه نهم بهزمه له خیلوت داینشین
دهست له که ردهن دم له سهردهم بینه گفنوگوو عیناب

نال کونجی فیرقه تی ده رچمر له بوسه حرای و سیال
روو به رووی دلبه رم بم لا بدایه رده و نیقاب

ماچی که در بمرم له خونچه ی نه و شکوفه ی لیوه که ی
حه سرتی سه د ساله ده رخه م له و دلّه ی و ایر عیناب

بومه زهی نهم بهزمه بهزمه حازره مه زهم له لا
روی پشکوی ناگرو مه زهی دلّیشم بوکه باب

بني به شي کردوومه (بني به ش) کاتي ههل بوم که وتي
که ر بنووسم سه يئاتي نايه ته هه ددو حساب
(۱۹۵۵)

سروود بو پيغه مبر (دوخ) ^{غزده}

روح و مال و جيسم و گيانم يار سولا الله فيدات
مه لجه ئو پشت و په ناھم هه ر ئه توي بوري نجات

ئاخري پيغه مبران و گوره بي پيغه مبران
مه نبعي حيا و حيا ده ر ياني عيام و مو عجيزات

{ با عيسى خه لفي دوو عالم يه عني دونيا و ئاخيرت
کاني عهدک و عهدالت مه زهري عزم و سوبان }

عهرقي ده ر ياي سه يئانم پرله عوسيان و گوناه
رووره شي روژي قيامت مات و سه رگه ران ولان

موسته حقی لوتنی تومه گهرچی عاس و موزنیم
شافیت بوکی یه قوربان نهم بی گهرمن سیئات

پادشاه و سهروه ره توئی به ندری ده رگانه تو
ساکه و ابی نوری دیدم واجیه بلکه ی خه لاک

بی به شیشیم ده چمه نیوفیره وس وجه نه ت بی خه فده ت
چونکه مه سهوودم له سایه ت کافیه به رزی تکان

بی بی سوس و جهمیر

نه گهر سه رمایه سه رمایه به بی سه رمایه هیچ ناکات
نه گهر سه رمایه بی حوبت نه جانت کی ده بی هیلهها

نه دیب و شاعیری کوردم نه من سه رمایه کم شیعه
شعور و فله سه فو به تم له بو تو وانه کائیسپات

چ سه رمایه بی چ که رمایه بی هه مووی ضایع نه بی تاخیر
ژیان بوته و که سه باشه که روژی یتک نه دانه وقان

هه موو سه رمایه کم شیعه به مال و مولکی تونادم
نه مال ماله نهی عافل نه مولکم مولکه زور جار هان
به سه رما نابهم چونکه نه من سه رمایه کم که رمه
به گری لیم بخوازه چاوه کم هه رچی نه نی بوت هان

هه زار سه رمایه دارم دی به تاخربونه خاک و خول
به ناحق یا به ناعه دلی به تامانچی چ که س ناگات

نه من سه رمایه داریم که به (بی بهش) شوهره تم داوه
له ناو نه و داوه رزگار بی به حه قنی جا هید ژیریان

۱۹۶۵

بیت کشته به زمین از بیاری شاره و لای ده و لیر خوشکده (حیات) بونایو کار

له شاره وانی یه ك هه لكه و تووهات
پئی ده لئین نه ویش كه خوشكه حیات

ژنی وانه بهرد به ناموس و مهرد
نیه هه ر لیره ناكو روژ هه لات

حیات حیات به مەردی هاتی
هه زار نافرین له خوت و حیات

به قوربانت بی مری بی حیا
مروی بی حیا ده ك به لای لی دات

حیفه توژن و نه مه پیاو بی
هه زار پیاوی و ناگاته پات

ژنی پیاوی وه ك ئه توّم نه دی
پیاوئه وه یه له حق لانه دات

تاله ده ستت دیت چا كه بچینه
به فیرو ناچی بو روژی دوات

به نه مری خودا هه رچا كه چا كه
بو چه وتی نه چی نه کی خوت له خوات

ئهووی بو خوایی خواش هه ر بوئه وه
دوو روژه دونیا هه ر ده بریو ده پروات

هه ر كه چا كه ت كرد چا كه ت دینه ری
زور به ئاسانی ده گگی به ئاوات

ئه م شیعره م بنوسی به رامبه ر چا كه ت
له بو یادگار بمینی له لات

ستایش له ژیر په زده می زه مدا لاله

له نیلان د لاله زوری، د هباوی و د لاله سعیدوی د لاله زوری

نا بریم یتت نه بریم خاوه نی جوانی و ده سه لات
چاوی تاوات و هیوا نه ی گولی سه رتوی وولات

داده مرکي کولی دل تاوه کولی تبخه م پچ ده بت ؟
به سهری نووکی زبانه له سخی په بنجی پات

هیچ نه بی تاقه به کیکم بدی باخوم نه کورم
له وه موو ده سره که پی ی ده سړی دم و لوی نه بات

گیانه کم خو تو هه زار جار پیرت داوه به من
قه ولی بی کرده وه هه ر ووشکه تربیت به هیوات

نایم بیستی و هره پیستی ده با بوت نیخه م
نهم دوو نه نگوستیله نالئوننه له قامکت به خه لان

ده و ره گیان و قهوه ت تیزی نه مه م بگره به ووت
نه زمی ده ستم به سه ری په بنجه نه خوشم که له لان

لیت نه چی ره که له بهر ته نگی ده با بوت ته بر کم
ده سته نه رم و شله که ت بازنه نازاری نه دات

پاش و پیش هه ری که یومن که مه به ستم چونه
زهرده لیموت بنجه مه ده سته وه یا پرچی سیات

هه رگوتم کانی بلی هانی دلمه شیکنه
«حافز» موسته حه قه چاوله ده سی توخ هه مووکات

من نه گر پیکی بلیم حه قه نه تو دهم به یی
له وه هه موو سه روه تی حوسنه ی که هه ته مایچی

دا که نه کاتی ووتم زوو که نه که ی دانه کانی
به رگی سووری غه زه بت هه رله عه با تا کو که وات

پنښه ووم بگري نيه چاره دهی دهچمه وه پاش
ديده وه ديده وه پلش پيشه يي خومه به خه بات

بهس نه مه م ماوه له دونيا نه مه شم پشكه شي تو
كه نه مه ش رووجه پهري بانه مه شم بي به فيلات

نم سهره قابلي تويه ووه تو بيگه به دهست
سهری سهرسامی سهرم بيگه به قه لغانی سورت

بهري ده باکونی کم ناکي دلم دابکه وي
سینه يي پسي ره قیبت مني ناواړه وولات

پنځم ده لي يي راکه چلون راکم وپراکړن ومن
نابلني سهری نه ما سهره که رای کردوه لا

نه وي تو نه يره يه من نايده يه کهس بدیني دهی
هم وغم دهر دو جه فاقه ت نه بويهك زه ره وه فات

هه ئی بگره نه مه ئی (بی به ش) ه بی به ش مه که خوت
نه م هه موو کو مده له هه لئه سته به قوربانی زه کات

عنه زارو سه

شیخ مه جموودی نه مر

کوژاوه کاره بای به خنی به جاری کوردو کوردستان
که کوچی فدرموو شیخ محمود له بو نیو جه ننه ت و غیلمان

هه زارو نوسه دو په نجاو شه ش تیرنی یه که م بوو
که پرووی پاکي ته سلیم کرد به نه عری خالیقی مه نان

هه تا مه حشه رله بیر ناچی وه فاتی به زری نه م زاته
صلاح الدینی سانی بوو مه که رپوینی له ناو ده واران

چ چاره‌ی ناگری مردن به نه‌مری خواسته‌بی بسمری
نه‌میتنی هه‌رچی زی روحه‌گه‌دابی شاینی یاسولشان

نه‌وی بی هه‌ر نه‌بی پروا نه‌وه‌ی چوونایی دووباره
نه‌مه‌ش سیریکه‌مه‌علوومه نه‌میتنی هه‌ر به‌خوی یه‌زدان

له‌کوی ما‌حه‌زرتی مووسا له‌کوی ما‌حه‌زرتی عیسا
له‌کوی ما‌حوسنی بی هه‌مئای جوانی پوسنی که‌نعان

له‌کوی ما‌جه‌ددی نه‌ویه‌عنی محمد سه‌روه‌ری عالم
که‌وا‌کردوو‌یه‌تی مه‌دجی به‌(لَوْلَاک) بی‌شکه‌یه‌زدان

به‌ئایه‌ی (کلّ نَفْسٍ) تو‌ته‌سه‌لای دل‌به‌بی به‌ش
به‌قای بو‌که‌س نیه‌دو‌نیا به‌نه‌سی ئایه‌تی قورئان

آب ۱۹۵۶ آس‌آس

بہ بونزی کوئی دوولای خولای غولای سبوی
باوگرہ دے مہ قبہ ستم ولاناوہ . .

وہ فاتی کرد بہ ناسانی لہ دونیایہ کی وافانی
فری گیانی لہ بوجہ نہت بہ دپیاکی وموسلمانی
حہ قیقہت عہ بری مل کہ چ بوولہ زوہرو ناعفی مرولا
نہوی تہیکر لہ دونیادا نہوی دیناسی دہیزانی

نہوی نہیناسی نہیناسی کہ من نہیناسم تہیزانم
چ زائیتی موبارک بوو تہ کہ م رووحم بہ قوربانی

نہمانہ نامرن زیندوون تہ گہ رچی زاہیری مردوون
ہہ موو تہ ہلی تہیزانی بہ بی دل حہ قیقہ نہیزانی

نہوی رووچی لہ بہردابی بہ نہسی نایہ تی قوربان
درہنگ وزوو تہ بی بری مہ حالہ ہیچ کہ سی مانی

هه زاران عاقل و داناله عيلم و مه عرفه ت زانا
بناغه ي عيلميان دانا نه ماون پيم بلي كوانى

هه زاران شاه و سولنان و نه ميروخانه دان هاشن
له بووى ده چوون و مه سووس بوون له رخت و خي سولنان

ديره ي پي نه ديهن نه ي كوا محمد خوشه وليستي خوا
له بوئه و بوو خودا دايينا كه وادونىاي به ناسانى

كه وائيمه ش ده بينه خاك ده بلابى به ش پزانن چاك
نه مينى به س خودايي تالك له نه وهل وايه دانانى

۱۹۶۹

○ له عشقی تو تو ○ لہ عشقی تو تو ○

له عشقی تو تو زانم من نه جاتم
مه حاله تا وه کو مانی چه یاتم

به داوی زولفی هاروت به قوربان
دلیم به نده هه تا وه ختی مه ماتم

له دلدا نه قشقی به ست نه قشقی جه مالک
هه یه چه قم نه بیتن گه رسوباتم

هه مووده م ئینتزاره خوابیه که ی دی
که ره و کاپیم بد ماچی زه کاتم

به عهدی قه تله وه گه ربی یه لامان
موتییم به نده تم فه رمووفیداتم

نہم بہ ندری کہ سینک مجلس بہ توجہ
تہ کہرچی غہرقی دہریایی جہ فاتم

نہ تاریکی فیرقت دایہ (بی بہش)
ہم ہور دہہ شتراری رزہ

۱۱۶۹

والی عالی
نہی کلینہ می چاوه کہ

نہی کلینہ می چاوه کہم نہی شوخی شہنگ و دل بہرم
نہی گولی باغی ٹومیڈر نازہ نین و سہ روہرم

{ شہوقی عہ شقت ناگری بہ ردا دہروغم سہرتہ سہر
قہ قہ سی دل ہہر تہ سووقی نہی خودا بونامرم }

دایمه مهستم به مهستی چاره کانی مهسته کت
 بوی نه مبینی هم همیشه مهستی و واسه و داسه ره

وینه کت نه قشه له سیندم نه قشه نه قشی به ستووه
 ناوی تو شم نهی دلار کرده و پردو شه زبه ره

وه سلی تو جه ننه تمه جه ننه ت دوزه خه بو من مه گه
 دوزه خه جه ننه ت به بی تو تاله شه هادو شه گه رو

شهرته عه شقت ده رنه خه م قوربان له دلما ناگو هم
 عه هری خوابی ناگو نه منی ثرن به یادت روح به رو

سازه کاتی ماچی حوسنت پیم بیه خشه بو خودا
 بی به شم زور موسته حه قو بی که س و بی یاوه رو

نقزی وه سلی

نقزی وه سلی لیم که واناوا بوورقزم بوو به شو
شوله بدر سقزی فیراقی چاوه که م ناچینه خود

من له کونجی خیلوه تی غم ناله مه شه و تا سه حدر
دهم له قافای پیکه نین و شادی و سهیرانه نو

چهند وه فارم ده رحق نواند و هدرجه فای دام هرجه
غیری دهر و غوسسه و و غم ساتی نه مری خوشی لهو

گاه نه سو تی گاه نه نالی دل له سینهم دم به دم
وتیل پایه ندی قهقهه سن ناسا نیلاهی چه شنی کو

که سنیه وه ک من سو و تاوی عشق و دو چاری جهفا
کافی عاشق بی له که گیا تا بکه مشرت و گرو

قاعیده‌ی عشق و محبت وایه عاشق نه سره وی
هر ده بی لاوانز ویره نگ زهر دوزه عیف بی نهک قلمو

جه ژنه (بی بهش) واهه موو عالم له خوشی و شادی یه
بوچی توته نیاله غم داماوی سا بهم روژی نهو

نوروزی
بهاره

بؤلهانسه وونیای بیغیبه ر د بخ

روژی مه ولوودی حبیب و خوشه وستی کردگار
هاته وه یاخوا به خیر بی روژی واپر شوعله دار

روبی شه وده چو شه فاق رووناک بوو دنیا سهر ته سهر
شادی پوشی حق شوناس و ماته می پوشی کوفار

هاته دونيا نه حمه دو مه مورو دو موختاري خودا
تيكچو وجهل و بوت پهرستي قهد نه يانما اعتبار

هه ره ئيس و گوره يي بوون لال و كه بوون نه وشه وه
موشر كو كوف فارو بهد خو بوون به جاري، مخا كه سار

سه رته سه ر رانزا به هه شت ده رگاي جه هه نه م داخرا
ده ر پري شه ينان له تاوا ئي نه ماسه بروقه زار

گامه رۆژ وهك رۆژي مه ولوود پر به هاوو قيسمه ته
رۆژي گوره ي وانيه قهد وه سفي نايه ته ژمار

خوايه (بي به ش) مان نه كه ي ياره ب له رۆژي مه حشه
توله نووري رۆژي رووي نه وقه د نه مان كه ي شه ر مه زار

۱۹۵۰

هتا کی ؟

هتا کی ره هری و دوری تو بنویسه و شوخی چه بدام
 هتا کی بی به فوربان نهی سینه تانای و لا نلام
 هتا کی بو و سیاهی لایه لکن گینه منی سه جنون
 جی بو عرشه نه عدد روز و شه و فریا و وه نلام

هتا کی عدد نه لذتای و روشنی خونینی جانم بر
 سه سینه تو جی وه کجی تو سه گری تو بیطام و جوم
 هتا کی به ضعیفه ره کسی دو لیه روه کوس ماری زوننی تو
 وه ره ش به شوکس بی بیخ و ووشه کنی به ختا کی نلام

هتا کی بو لولای و ورم له وه دره ی باخی خونینی پروکت
 به سه و نه ختمه بخونینی هره به یادی وه کس تو یلام ..

هتاکہ کی بیخ نہ وہی ساق بہ سہ باوہی شہ رلاں وہی
بہ بی سہ وہک ووو جروٹ بارانہ موو نہ دہ من و خور

هتاکہ کی بیخ نہ وہی ساق بہ سہ باوہی شہ رلاں وہی
بہ بی سہ وہک ووو جروٹ بارانہ موو نہ دہ من و خور

۱۹۵۸

جہادِ دینی

دہنگی نالی دل لہ سینہ م دی بہ دینہ ی نای وزی
بوگوئیکی نازداری سینہ باخی خوٹغ و بہی سے

لہ وزی زولفت تو خودا لادہ لہ بہ رروری بروخت
بانہیم رروروی روونا کے جہ مات رورہ مہی سے

تابہ کی بہ ختم لای تو رہ ہش بی وہک روویہ رقیب
روزمنی تو نیم بہ قوربان بو جہ یامانے وائہ بی ؟

جہنہ تے رینم بہ جہائی کہ وتہ ناری سے فیرقہ تت
وہ سلی تو رہ رمانہ بو من وہ وعدہ نادرہی تابہ کی

بہ سبہ جہ دروہ ررو میجنہ تہ ساوہ رہ ہر مہ جہ مت
باغوانی مورخی رووتم بو جہ فامان پی نہ رہی سے

مستی بارہی عہد شقی تو وہ ہمیں لہ جانتے و بارہیہ
 نامگرتین چارہ کے لہر چہ نہ کہ یوں ششم عہادی مہی

(بنا بہش) م بیواوہ عہ ششم ہر کہ و در دو مینہ تم
 (عالمید) م ویرانہ مانم لہر لہر ہست شجر و و سہی

۱۹۵۱

مالی ویرانہ

عزیز
 الہ

مالی ویرانہ ہے زانم نہ مگور عتے نہ ہم دھنہ رہ
 لہرہ بے میل و وہ قایہ و در عہ قیم کہ م یا وہ رہ

کو
 لہر
 جہنہ کے مہیلی نہ کہ م بی میل لہ پیزی لہ یلہ کہ م
 سن لہ عہ شقی بوو عیہ م جنون نہ و کہ جی ہر و بارہ

نفسه بوم تہ شبیرہی رووی کہم من بہ نہ ختہر یا بہ ماد
بدرہ رووی ہوزیکہ لو رو مالہ یاخو نہ ختہر

گر بنو سہ وہ سنی موسنی یوسفی کہ نغانی نہ و
زورہ بی تہ عدارہ یاران بہ دھزاران سے دہفتہ

تامی تالی زہ لہرہ دوری و فیرقہ تے یارم مہ کہ
عکسی رو یعنی کہ وہ سلی نوقل و نہ لہر و نہ کہ

سہ لہ رونیا روزہ خم دی ناخیرت فیردہ و سہ جیم
باوہرت بی برو خودایہی خالقیکہ

{ (بیش) م گرچی لہ یارو یاوہرم دہردوخہ سے
{ نابزم لہم عہ شقہ لہرچہ ندغم لہ گل من یاوہرہ

۱۹۵۰

حق و ناحق

چه در و ناحق به چهاری نیکه لادوه
نه که در راستین راه وی بر راستی نه عاوه

هزاره ری به نیستان در نیستان و در
که روتبهی به زری نیستان در لادوه

هزاره لان حاقن و لانکی نه بینی
له زری باری خفا نه تی چه عاوه

هزاره لان خاندان خاندی خاندی
هزاره لان نایب و نایب تا بیاره

هزاره لان کتوش نیش تا به نون
له به نیشانه در نوگره و عاوه

وہ من بپرن دوستی جہدے کے لئے وہ متا
بنی ہی جہدہ تہ وہ وہ ادوش۔ کون کلاوہ

جہد لائن ولبراق فق بیہ جہد لائن
لہ لار ولایہ جہد لائن۔ لہ ریبہ ناوہ

جہد لائن جہدہ نزلانہ جہدہ نہ مرو
لہ جہد لائن و زولان و بپرن و لاروہ

خدیجہ لائن۔ خاوہ (بپرنیش) بپرنیش۔ وہ ن
وہ بپرنیش۔ بپرنیش جہد لائن و لاروہ ؟

نہ سانی ۱۹۵۷

لذره عشق و باره ..

که مه هستی مدنی عشقم بح محتاجی مه عشق و باره م
که بیم نامردی دنیایک ز گهر مهربت له بهر لاره م

و دره باقی له رنگی غوا بیره هالی موشناقت
له بو تو به ز منند نا هور فیناقت و ناله و و راه م

ملاک یا غوی پیری جینی وه یا عیوری به لعه استی تو
بیه نه مریوه لعه سالی تو له نیو زومری بی بی ناره م

لهیلایک شه وه سایه به قوربان قه و سه کی شه برقت
موزه ت تیر و لعه دف سینهم بفرمه شه پیر یزاد م

جینی و غه ززه پ و قه لهرت له گل من عینی ره حمه تمه
و ویسالی له عزه یکی تو به بهر حوری به لعه است ناره م

و

و اکتاف جزئی قور باغیسی مع غورثه بیجه قور باغیسی
تن و روع و روع حیوانی و روع انسانی را درم

ده بیگانه (بغایه) می باشد و غورثه تنگ با تنگیا را حیوانی است
غیر از آن روع غورثه که با روع انسان است درم

۱۹۵۱

نمایه
کتابخانه
لوگت

برای مرد و نه بر دو پایه دارم
برای تنگوش رو دانا و به کارم

برای زانام سزانی چونکه زانای
نگر رات و دروست و چه وت و خوارم

۱۹۵۱

برای هوشیار و هوشیارم لهر کار
نه زانم و نه ک برانی هه سیتارم

بئینم داوه تا ماوم بمبیسیم
له سر ریک زنگه بم و ابی قدرارم

هه موو ناوانه کم کورده که پیک بی
که نیک بی کورد بده زور به خیارم

بمبستی کوردی خاوه ن بیرو پروا
بده سر بسته کورد و کورده وارم

بر راستی بووم و لانا ده م له راستی
دژی زور دار و شینی سه خه کام

چه کم ناوی چه کم پینووسه به سه
بنووسم شیعرو نه بیات و ووتام

نہ وہی نہینو کسم و نہ یکیم بہ ہوا بہت
بہ ہوا بہت کسم سری دوڑمن دہ ہارم

نہ بد نابی در یعنی کم لہ سر حق
بہ حققی ذاتی پاکی کسر دگام

نہ کہ چھی حق بہ قہ سوندم بہ حق بی
ہو تا دہ مرم دہ بی حق بی شیعام

دہ بی شاعیر نہ ترستی بو بہر کسم
کہ چاوم کہوتہ ناحق بو بہر شام؟

منی (بی بہش) لہ سر حق پل پہلم کن
لہ حق لادہم دیارہ نابہ کارم

۱۹۵۷

۷ (ناکری کولہ

وا به تیری چه وری دووری کافری نه مردونه رو
سینه که م کون کون کراود عینی همه زودن پهنه ز

مه قه دی که رفه تله یاران عه رزی که ن بو کوشیز
من موتیعی نه مری ویه و روح و دل فرمان به ز

هه ر به خوینی پادشاه حاکی مونکی دلمو
به ناری به ندهی نه و م من . نه و ر دنیس و سه زودو

قه تره یه کی ناوی لیوی شوخه که م که ر دست که وی
بوچمه ناوی حیات و چمر له نه هری که وسه ره

لم } ناگری نه ورۆزی کولہ ی شوعله یی دا بو جیهان
بوید موددیکه له بهینی روژو شوعله ی وی شه به

حوسن

سووره تی حوسنی نیگارو پیکه مه له مرعاله مه
نیقی هه مئا نازه نیغم نازه نین و ته فخره

نا به که ی مه حرووو و بی به ش (بو له جه ژنی وهی پار
بو ته وافی ماچی کوله ی یار بفرمی سا ودره

✘

ما
ر

گوردو عاروب

برای گوردو عاروب تا کوسه ربن
له بۆتیری قهزا بۆیهك سوپه ربن
بری گوردو عاروب یهك گیان ویهك دل
بری دوست وحه سوودیش لال وکه ربن

شهری ناوی که لی گوردو واله هیچ کات
نهوانی شهر فروش ژیروزه به ربن

له نه سلا گوردو به خوی هه ر ناشنی خواجه
نه که ر ناحه ز به نیلی و مک به شهر ربن

له چهك بئزازه بیزاری نه که ی که ر
نه زمانان با بزانه باخه به ربن

هه تا ناشتی هه بی شه ربوچ چاکه
وهها باسه له گه لک یه ک بی زه ره بن

ئه وانه ی (بی به ش) ن به شداری که ن زوو
برای و ائه بی گشت بی که ده ره بن

بوگورویں دہری کی کوروا (بہ بنی غوی) نہ لگی تھیں کسی بیٹا نہ نہ وہ لگی دُیس نگاری لگا

کوروی بوہا نا لگی رانم لہ قہ دم و غوشیس و کار
کوروی بوگور د نیم لئی و لگی پینگہ سے جہوت و خوار

کوروی بوگور م فے لگی خوتی جاری نا لہزار
کوروی وہک تو دہک نہ مینی کوروی و ابی تہم و عار

لال و کربنی پر کہ رہے ہر بکیشی نا لہزار
سروک و پریسوا بی لہ موور دم نہ بی قہ درو اعتبار

کوروی ، کورہ ناز او مردن پیری میرانن لہ موور
نوری پروونانگی شہرہ فیانے نا کوڑی سیمرو بہ فو

تف لہ کور دیکھ وہ کو تو نہیتی شہرم و نابرو
کوروی نامردی وہ کو تو کہ مترہ متتا لہ جوو

لال و کھربئی پر کہ دہ ربئی لھر بکیشیے ٹالھوزار
سروک و ریسوا بی لھ سوو دم نیسی قدر و اعتبار

بوجی ٹینکاری لہ تیروی خوت دہ کہی ئی بی خہ پر
بوجی ٹیساتی ئی کی زڈلی کہ نہت بیے تو پورہ

بوجی ئی کی خوت سوستہ مہ فقی لغنت و تانی بہر
لھ نہ مینی کوردی وک تو کوردی وای بی لھوش و کہر

لال و کھربئی پر کہ دہ ربئی لھر بکیشیے ٹالھوزار
سروک و ریسوا بی لھ سوو دم نیسی قدر و اعتبار

لھ کہ سئی ٹینکاری قہومی خوتیے بگاتن بیزیہ
ہیں و بد خوتو ناہہ ریفہ باوکے رعلومی نیہ

تو کہ ٹینکاری قہومی خوت ئی کی سوودی جی یہ
لھ نہ مینی کوردی وک تو ہونکہ نانی نانی یہ

لال و کڙي پڻ پرکڙو رڻي لهر بکڻي شئي نالھو زار
سوک و پڻ سويا ٿي لھو روھم نڙي جي قه درو اعتبار

چون رھي رھيا به پڻي رھي رھي توھن ٿي وڃي رھو
لھنت ٿي ٿي لھزاران لھنتي کور و عھ رھي

کوردي جي ! کور ناي وائي چوئڪه کور لھي جي نہ پھ
»ٿي بہ ٿا« ٿو کوردي و لھو روھم ٿي توھن وڃو بہ پھ

لال و کڙي پڻ پرکڙو رڻي لھو بکڻي شئي نالھو زار
سوک و پڻ سويا ٿي لھو روھم نڙي جي قه درو اعتبار

سید کاظمی کے ساتھ لسانی ۱۹۶۸ء اور ابو خولدا لغوی کی تالیف
"عزیز سورمی" والا تراویح ..

عزیز سورمی بہ راستی بالہ وافی
بہ راستی غم رہوین و فسہ زانی

بہ راستی نوکتہ بازی نوکتہ بازی
بہ بی گائتہ (ابونواس) ی نانی

سزائم سوجبتت غوتس و بہ تامہ
لہ بویہ غوتسہ و بستی شاعرانی

یہ کی باوک و برای بمری کہ توی دیت
بہ بیتہ بیکہ نیت نالہ و فیغانی

لہزارہ رحمت لہ غوت و بیری پاکت
بہ جاو بیکہ دو جاوت چند جوانی

یگر دہست کورت دود زعت ناتہ واوہ
رلت زور دہ ولہ مزدو عاتہ مافے

نیہ لگکت لہ رل ، رل ساغ ویاکے
گہ لئی چاکت لہ دہست دی بی زبانی

سہری وہک توی بہنیا بایہ سورجے
بلام مردو نہ مارہ ورو زہ مافے

دیارہ خواوہ فی ہوش و شعوری
کہ چہونکہ قہ درمی شاعیر حاک دہ زانی

سے دیب و شاعیری کورد بیت دہ نازن
لہ بدہ ختی سہ توش لہ ردهک روافی

بہ ختوی بی قدرہ سہنر لہ رچی یہ لک بیت
کہ قہ درو قیہ قہ شاعیر نہ زانی

برلام بد شهرتہ شاعیر غنوی نہ گوری
دگن مہرہ بیسے نہ بیتہ ناخج نانی

دہ بیتہ بیسیرہ وی میلہ ت کہ شاعیر
بنوسی شیری برزی نیستہ فاس

لہ بوق نووسی (بی برس) تا کو سیرہ ،
لہ برینوس شگا نری دا ایہ مانی

نه و مروار

لاوی کورد نه و روزه نه پرو جه ژنه نه
دورمنت جه رگی له داخله له ته

به رگی زستانیت فریده داکنه
تی بکوشه ئی پرو رژی هیمه ته

توش وه کو کاوهی نه به ز دهس که چه کوپوح
لینه سه زووحاکی میله ت فرسه ته

نیشمانت چاوه نوری توده کا
قوی هیده بزگاری که لهم زیله ته

توش وه کو مرد بوی وهره مهیدانه وه
بان جاتی بی له چه نگ نه م نه زیه ته

پر به دهم هاوار بکه بو یه کیتی
یه کیتی تو دهر شه خالهم نه گبه ته

(بی بهش) یش وابهو به شه ی کرد اکفنا
کوردی مهرد خاوهن وه فاوو غیره ته

مهکنه بوزانسیتی

مهکنه به ئی گاکی به رزو بنگه بستی و هوشیار (۲)
مهکنه به فیژت بکاتن فهن و زانست و نه دهب

مهکنه به بیست نه خاتن و له ئیجی پرۆرگار (۱)
بو روا پرۆر دینه لهانات به عه گهت نابنی فه بهار

مهکنه به دهرسی هه قوئی نیشمانت بی نه را ..
تا له هه قوئی ئی بگه ی مهردانه توئی بوئی بی نه کار

لہر لہ ہا یہی مکتبہ بہ ذہنی بہ شہر گہ بیہ قہر
بڑی دہنادی کے بجانب : دورہ لی پیرزی بہ کار

بہر لہزار بہ نعت یہ بینی لہر لہ ہا یہی مکتبہ بہ
وہ سنی جاگہی لہ نذہ زورہ ناگری کے بیکہ م زوار

مکتبہ بہ بوڑھی، روینا حور و بہ بہ سنت، نہ کا
غیرت مہکہ (بی بہ ش) لہ مکتبہ ہوں کہ نہ نکا بہ ختیار

۱۹۵۴

دلم له رزی

دلم له رزی له ناکاره که ده رکوت مالمی دیداری
خومارو مهستی کردم ده لے دوو جهای مهت و خوماری

فیدای بی پروع و مال و دل مع فه ننانیکه دم سوخته
نه له سخی دلی جیون به ستووه به راوی زولفی به جاری

له در ریای وه عده تی هستی نیه لهه ستای له یلاکم
له بویه دل وه کوم جهنون ده کا دائم فیدای

ده بینم کفره کی زولفی له نیوفیره وسی روژی پرووی
به نه ری یتمه نهم بیستووه به لهه ست بریتته کوفزاری

له زفتی سووره تی (مافی) ته هر پور ماده له نه قسته
کراوه نه قستی پرووی مالمی به دهستی قورره تی باری

به قه د عه رعه ر به روم بشکر به پرو ماه و به جا و زخته
که ر سود ناسک و دلبه ر به دینه ی روره روضسای

مع خوتنه ر و روه ی (بی پیش) بفرمی ساوه و خیلوت
که روم کا به نیم به خستی مایمی کوله و نوقته بی زاری

عذر کی لورت هست

بلا ر هه ستیار و ساعیر نیکی بی پیام
گیان فیدای کوردی مردی گیان فیدام

نازه و نیم هر له بو که من تا کور هوم
هر به به رستی له تائیتا زایم

هر به به رستی ر بی مجرم له بوی
هر به به رستی روم ر و ساوه لام

فلا هستی هستی سر برستی زها

زینی بی سر برستی هی من لا لام

هر به سر برستی هوانه موخته هر

هستی سر برستی زبی سر برستی سام

هسته به سیه تی هتا کی هست زکی

مردی قبرن لا هستا وه لام

(بی پیش) ی به شاد زبی گر هست بکه ی

هسته گر بی هستی هسته تو ز فام

دونیای دوون

مهر

بسم الله الرحمن الرحيم
والله اعلم

کاری چیزی وایه دنیا مردی بی بیم بے کاره
کاره راتہ راتہ هستی نامرد کاری و ابرداره

بہر لہزاران بیادی زبرد عادل و دانا و نہ بہر
و اربے محتاجی هستی بیادی نالہ مواریه

و ابرازم لورہ می دنیا کہ دنیای نادبوره
بستی لہر واجہونہ کاری لہر خرابہ و خواره

بیادی دوونی برزے کانتے چونکی دنیا دوونی
یم قسانم زبیرہ نہ محالہ جہرگم کاره

مردہ پرینہ لہولے دہ تامہ بہ ہنت بٹنہ دی
بیت بہ بیتہ روانے خنوی بہ بیج غباره

بیاوی خاوهن مه بره وو پرست و دروست بآهر که سنی
تی رگاتن جی - نئیم و شیعره که م صاوار نه B

کئی کئی بی نه و که بهی (بی بهش) له شیعر تی زگا
سهول و نیکو بینی پرسته خذلکه خذلکه پر زگار نه B

هزلی

14 روز

نه ورۆز و ناستی

جهزنی نه ورۆز جهزنی ناستی ویه کیه تی ایم هالده
والعالم دهنگی داوه به رزی جهزنی جهزنی تان

جهزنی نه ورۆز جهزنی مه ردی کورده یاری گاو یه
هه ره بی بکریته وه هه ره وه ک گراوه بی گومان

جه زنی زوروز پایه پینی گاهه یه بوهر زوهاک
تابه کوتکی ناسنی که لله یه پزانده وه که قاره مان

یم زوهاک ی خون مزی خون پزیریکی بیسی نابه کار
له که یه بخوارد که لله یه انسان نه یسبو و نیمان و زمان

ناوی نه و پرورده ی زوهاک کوزا به نه و روز ناوزا
یانی روزی نوی به کوردی روزی خوشی و شادمان

ناگری کرد ناگری نه و روز له له له تکرار
ناگری به را ده روونی دوز منافی نیشتمان

تابه یانی یازده ی نازار هوکی زانی پی در
کورد له هوار هیتوهی عیرا قدا بوو به شادی به پزیمان

جاله به به ریدی بناغهی به کیه قه کورد و عهده
تیک نه ده یه پیلانی دوز منافی هوار بداتن ماده مان

کوردی (بی به سن) بوون له گه گن عاره هه ئه پستاوه له بران
زه حه ته تیکه جهت له مه و لا ناخیره نه بجا مان

شش پاره

به یادی روزی هه نه وی ئاواره گه گی عه یه لوه
سالی ۱۹۵۸ ی جه لاره ی ته محوز ئه گه لکه ته و لا ناره .

ده تیکه بوو نه مویست بنزوسم نه شعار

نه وی له دله بیخه مه به زار

بیلتیم و بیخه به ر نوتوس و گوشتار

نه بوو مه جهالم ده ر بجه م نه سرار

هویاس بو خودا ئه ستاک زوردار

نه مانس ، رزگار بووین له ده هت ئه شعار

بناغه و بینای رو و خائستعمار
نؤکه ری مردن بوون به خاکسار

نه بان ما عینزوقه درو اعتبار
نیر لهر نه که م بر به دم لهار

سویاس بو خورا ئیتناکه زوردار
نه مان ، بزگار بووین له ده بت ئیتعمار

هره رفی چه ند سال له دل دهر ئیکم
ئوی که بوئم لهات نه بدهم له فه له م

ئیتیم نه سینو و رسم بی زیار و که م
سه ر به اتم ئیتنا له ترسی بته م

سویاس بو خورا ئیتناکه زوردار
نه مان ، بزگار بووین له ده بت ئیتعمار

له جواردهی ته مموز گاتی به یافی
له پراشار بووم خه به رم زانی

جه نذ که سم مجرم بوون به قوریانی
مرف ده وجود ناهمه که و ته زیندانی

سویاس بؤ خوراینتا که زوردار
زمان ، بزگار بووین له ده بت ئیتهار

جه نذ لادی پاک و نیشمان به روره
خوینیانک پزرا به ناهمه به که

جه نذ باولک و دایلی مردن به که
رُوهی کردیان له یان لهاته ره

سویاس بؤ خوراینتا که زوردار
نه مان ، بزگار بووین له ده بت ئیتهار

جهندان به همگی بُوگه فی بیستو
سیدامیان کردن گیانیاں ده هجو

همزکه حرف گو بون هم قیالدهم بود
لستویان بردن له مو زو به زو

سویاس بو خورا ئیتا که زوردار
نمان ، بزگار بوین له ده بت یستهار

تاوات نه خورم له ده رم له مولا
بریتن کورد و عه ره ب له مولا

به یستارو دوور بنج له به لا
تیکوشن بو پچی راستی له هر لا

سویاس بو خورا ئیتا که زوردار
نمان ، بزگار بوین له ده بت یستهار

(فېرېش) شوهرت ساڭکه به پندار
چونکه به شي خوت وەرگرن له زوردار

نېجاي زولم و بيا وې خوتنخواړ
نومي له پته قهت نايي پرنگار

سوياس بو خورا پستاکه زوردار
زمان ، پرنگار بووين له ده پت پستکار

سماشی پیغمبر (د.خ)

رُی سَه لَی سَاهَان و گورده و رُفَه رَی عورب و عه پرم
دهی فیدان بی روح و هیسم ناکری و هفت به روم
وابه (لولاک) کردیتی و هسفی توبه روه رعی کار
کافیہ بوبه رزی سَه سَنَت مه عده فک کافی کی که روم

عیلمت و دهردی گونا هم به روه رم زوره مه که
وایزیشکی شافعی توبت ده واکا دهرده که م

رو و سیاه و پر گونا و بت نه و او موفلیسم
غیری به رزی غیره تی تو التجا بوکتی بکه م

له رچی کردم چو و له ده ستم توبه بی رُی شاهی دین
وایه شیمانم له کرده ی سابقه ی رُی عمال که م

(نایبے (لا تفتوا) لهم شافعی توڑه لصبه م
 (جنگی بی ٹومبده بومن روهی روهی ٹوم م)

(بی بی ش) م بی بی ش ل روهی ناخبرهت نايم له تو
 چونکه عه فوی من ل به حری لوتفی تونابی به کم

غلزه ل لومع
 ل لومع ل لومع

به د سوايس بو خوابی بی گول بی به فاو شو پرو به
 ره ولقی نایا که بی شو وا پرو خا زعی ما به

بهس له نه م ته ریخه پروی را قد له ته ریخ پروی نه دا
 شو ریختگی واکت و پر بی نه وهی بیعت نه ره

نو به دو په نجاو له هت بهاره ی ته مموز روهی دو به م
 روز له لات کافی به عات بیخ بی ترا ده نگه و خبیر

دانا جمهوریت یا شاہی دہوری سے تھی یہ پری
کہ یف خوشی و شادی کو نہ نیتو دئی زومروی بہ نہر

کو پکے و منڈال بہ جارتے سے دے لھاوار یا نہ کر
بمرفی نیتعمار و بمرفی نوکہری بی لھوش و کہ

لھہر چہیہ کیانے کردبوو نیتعمار و کوہستار و پرین
یہک بہ یہک حرقت بہ جارتے گشتی لیان لھاتہ دور

لھہر بڑین برایتے کورد و عہر ب تا کو نہ بہر
بی نہر بنے تینکووشن بو یہک نامانج تا کو نہر

تا کو نیتعمار لہ راخا نہو بہر بی کوئی کہ وی
یعنی نہ زنا بی بہ جارتے بمرفی پردہ رو کہ دور

(بی بہن) یش بہ ہندارہ نیمرو بہر شوکر لام شوپتہ
باغی ٹومندی ووشک بوو والہ لھہر لھاتہ بہ

په بيماني په پيمان شيكين

تاريخ

۱۷

بع به بمانگه نه م په پيمان شيكته
به خوښي بهرگي من به بجهي به خوښه

به ري شيواندووم ماوم به بي به
دلي بدم خورا نه م دلر فينه ..

له عومرا سيزه يا جوارده نه م نه
جواني وام نه ديوه نيمه وينه

ده مينك بوو جار به جار ما جي راي
ده شي گومه ستي بي مه ي جاو له لينه

که ماوم له لږه لهينا مه به جاري
زياره مه ست نه بووم نه مکړ وړينه

کہ جی رہ مگائی یستاکہ رُحمتے پیتم
زما سوجہت لہ ماجم مہ مدوینہ

تہ و ماوہک رہ بی ماوم بہ بی ماج
منح (بی برس) وہ رہ عالم بینہ

دوره مہی تنگہ ساقی

دورہ مہی تنگہ ساقی پر قہ پابہ
 عہ رامیش بی رضوم مردی غمورابہ
 نہ ماوہ سہ برو نارامم نہ ماوہ
 لہ دوری دولبہ رم مہالم خرابہ
 لہ دنیا غمیری غم ہاریم نہ دیوہ
 رلم زور داغدارو پر عہ زابہ
 بہ دہ رخہ دولبہ رم بدری جہالت
 لہ سہ پرووت لارہ نم پردہ ونیقاہ
 دہ ترسیم بتگریے ناہم بہ قوربان
 لہ بی روحمت وہ کومہ وامہ وابہ
 بیجے دہ رمانی وہ سلت نیمہ دہ رمان
 وہ رہ دہ رمانی دہ ری بی دہ وابہ
 لہ تا دور بی لہ تو (بی بہش) مہ قیتی
 نیہ دہ رمانی دہ ری لہ رہہ رابہ

پینج خشتہ کی یہ کان

بی بیش و حاجی

یہ زانی ناک و تہ نیا ہے تار و کردگاری
 بی عیبی عیب نہ پوشی کردگار و ستاری
 ناگالہ میکہ نت کہ س بیے کار و لہم بہ کاری
 ری بی نہ زبرد لہم متا لہر توئی کہ بی قہ راری
 بیے رار و بی رباری بیدار و پایہ داری

○
 لہ کار و کردہ وہی خہ لک لہ گیتی گت نہ زانی
 لہ کار و کردہ وہی تو مہ مالہ کہ س بزانی
 لہ گہ ورہ بیت ج کہ س بی نہ زانہ گہ ر زانی
 بو باغی مہ ردی باغی بہ رمایہ کری خہ زانی
 بو مہ زرہ عیبی فہ قیران بہ رمایہ کہی بہ لہاری

ره بی سیداهی لهر توی خه للاق و به رزو نه علمه
 به نایقی (لم یلد و لم یولد) بی قه سه م
 چاک و خراب نه نووسی به بی زیادو بی کم
 بز یاد شانیسان بو لهر سه وادی نه عزوم
 بی سه دروشان و سینی بی به رده به رده دای

یک برز زکی یک نه خهی بیسی رده به پوری
 نفری نیه له لای تو زه به یک تریک در دوری
 قه بول ناکهی له هیچ که س زولم و زور و غوری
 جه باری بی فتوری سولتانی بی قسوری
 ره زانی مار و مور — ناودیری دیمه کاری

نازانی هیچ نه زانه به شه ر له م هاتو جهویه
 نه سه بزغیری زانت روهی که پای له خنویه
 صانع نیه له صنعت بگا له بی درویه
 بیروزه زختی که درون مه سنووی سونمی نویه
 یا قوت و له علی زوره نه سینه گان دورای

به غهیری زاتی پاکت له سووی ده بی به فانی
 نه دهی له بی له دونیا نه و ناب به نه مانی
 نه من و نه مان نه مانه بو تو نه زه مانف
 بیگار مه گانی تو به بی بی و بی مه گانی
 له بی و نه لهاری تو به بی له بی و بی نه لهاری

له سوو مو صحتا بی تو نه مه له ک بی من بی نه ماره
 نه تو مو صحتا بی که بی بی جا نا له بی بی گت و ده م
 به غهیری تو به تاله تو بی که بی م و نه کره م
 له نه مری تو مه داره بو کار و باری عالم
 له نه چنده بی ده زرو بی به درو کار و باری

(کن فیکن) که نه مرت فه سوو بی به بی که نان
 نیکی نه دهی ده بی بی رووس و فه په نگه دیابان
 بی روو داوی پروو برا به نه مری تو به قوربان
 به حرازه ردی به وقت خورشید ماهی تابان
 روو جاریان به دو روز بی به محلی عماری

دوردارو بی ده دامه توره رماغ دوردی
 لوتفت بوخاس و عامه که سهیره که م بهوردی
 (بی پیش) و به سخنراوم مردم نه نیم به مودی
 مه علوده بوچی (هاچی) مه دخت زکا به کوردی
 ناکه س زنی به کوردی زکراوه مه دخی بارغ

پینج خسته کی «بی پیش» له سر هه له بستی خوی

با بئیم کاتی به بی غم خیلوه فی غم کم خه راب
 ده بریم تا کوله ده ریای دوردو قه لهره ئیز تراب
 دابنیشم بی خه فته لهره و وک شه هی عالی جهناب
 سادره ساتی ده مادهم تیکه بوم باره ی شه راب
 لینه موزب توش له عوردو سازو به متورو پروباب

نامه‌وی صوری به لعلت و جهنتی رُعلای به رین
بی روهیاری دولبه‌رم وا دوزه‌خه جهنتی به قین
بودینه ویزم لهر نه لیم یارب اله العالمین
یار چ غوخته بنیته رُم به زمه له خیلوت دانشین
دهست له گردهن ده‌م له به‌دهم بنیه گفتوگو عیناب

واله زیز باری فیراتی قه‌دری نه لغم بود به دال
که‌ی ده‌بی ساقی ببینم شوخ‌دسته‌نگی مه‌هجو مال
بی تهره‌هجوم که به‌حالم که‌رچم نه‌مریکه مه‌مال
تاله‌کونجی فیرقه‌تی ده‌رچم له‌بو به‌جری ویسالی
رود به‌رودبی دولبه‌رم بم‌لابلا به‌رود و نیقاب

یار له بزم رُی ده‌بی یارب به‌ده‌رخا سینه‌کی
بجه باغی ده‌سلی بگرم تا کو‌هه‌وته خوخته‌کی
بجه به‌روانه له‌ده‌وره‌ی که‌لهره‌بای هوسنه‌کی
ماچی که‌م بمزم له‌غوخته‌ی زو‌شکوژی لینه‌کی
مه‌سره‌تی به‌د‌ساله‌ ده‌رخم له‌و‌دلهی وایر‌عذاب

۱ | بزنی رادی زولفی برویمه مه له زوئی سه ده لا
 بزنی ناری عه شقی مولکی جیسمی کردم ئیستلا
 بی بی بلین چهند خنوشه یارم گه به ته نیابینه لا
 بومه زهی نه م به زه (بی برهن) هازره مززه م له لا
 رووی بسکوئی ناگرو مه ززه ی ریشم بو که باب

بی برهن و نامی

نیه که ستای له هوانی نیه صوری به شه ره
 ناسک و نه رم و نوتیل و ده می نوقل و شه که ره
 پاسته فه رموره بی شاعیر که ئی مرغه به ره
 ده سنی روخساری له فیکری به فی ئاروم به ره ره
 ئیستدای مه ده می ده ک خه بری بی شه ره

که مه‌گه ربیت و بلیتم هوسنی زوله بجات له کنه
 نه فشی نه فقاشی جه مالت به خوراهوای مزینه
 ده یکه مه نوکه ری هوسنت له مووه سنایی (سنه)
 نو زمامی فه ری تو عه ره ری دلتواهی منه
 راسته دلداره ده لی حریفه که وای به مه ره

یتیم بلی به دره جه مالی چیه نی نی م فه مه ره
 واله تاقی فه له گا سا بلیت یتیم نی م خه بره
 خه بری جهوزنه له نو ماهی له نو خه عله ووه
 تو بلی زولفی زگر دوو که له بوچ ناره به ره
 قامه تی به روی زگر بلی به ره بوچ باره به ره

موته لای عه شی و موچه به تی بکا چاری نیه
 به ده ناره هوری بوهستی وه کو دلداری نیه
 به یری نی م هیکمه ته نی هیکمه تکی باری نیه
 زولف زگر دوو که له دوو که له باری گولتای نیه
 به ره گه ر قامه تکی به روی ره وان ناره ووه

زده که ی روحه روحم زدی یه زه په له تو
 ووره بهر مه رحمت و برنده بی تو م مرکه له خور
 خور نه بودم دور منی دینت به سه م ز زیت به
 بهر نگر بینه دهرت ده بده به بر شه و ده کو گو
 نیه زانیشی نه بی دل حج بها قور به سه ره ..

به سرت بیت و قه سه م تار به شمر و (بهرم)
 گه نه بی روزی روخت نایینی قور بان سه م
 (بی به ش) م کوانی به شم رائمه دل به سه م
 له ده می ناله بی زارم له دل به سه م
 وه لوه له ی حلس و گه روی (نالی) له گردون به دهره

در
لا

ديان بئيش و نالی

هوانه نازه نینم لار و له بجه ی
به خوتین نه قشاده نه قشی ده ست و به بجه ی
خودا به خشیویه بی ی نم هوسن و گنجی
بیومد لار دوو هادی یارم توغدی
به بی مه ی مه هسته بی مه ی مه هسته بی مه ی

له نیو خوبان له بی زور لیو هشاوه ک
نه توئی دو لبه رم شه ر توئی بی شه ک
به ری سو پر ماله بالای جهوانی باله ک
له بوستانی برهم دانه ت نه وه ک
به مامری وه ک به مامری وه ک به مامری

ز خورش و درده دارم تو کس تبیبم
چیه درمافی دردم که کس چه تبیبم
ده که م راوا له ضوا بتکا نه تبیبم ...
سه وی لهجرو بقای عومری ره تبیبم
خودا تهی بی خودا تهی بی خودا تهی

○
له دووری یاره رورم وهك شه وی تار
سه وی تارم وه کو روزه له گه کس یار
له گنل زیل و بهم و عودونهی و تار
وه ره موتر ب به کو تریک چاوی له غیار
سه دای نهی ری سه دای نهی ری سه دای نهی

○
له عشقی نابیزم چونکس نه به مردم
نه گه رچی من له سایه کس زوره دردم
له بهر کتیم بنووسن کاف مردم
له دووری نازه نینم په ننگ زه مردم
وه کو بی له ره وه کو بهی له ره وه کو بهی

له مه ڪٿي خانہ ي عہ سقت ۽ خورينين
 دم دم وشڪه سوکر مومتابي خورينين
 رزادہ خورينين نالہ ناري خورينين
 له نہ لھرہ ي دو وچاوم ۽ شڪي خورينين
 به يا به ي ري به يا به ي ري به يا به ي

به لہل بووم کہ و تووم بي رہت و بي ٻيم
 وہ لہا کہ و تووم تو مينت قت نہ بي ٻيم
 مني (بي بهس) به بي بي و رہت جلون ٻيم
 گوئي (نالي) ۽ تو بمره ۽ من ٻيم
 خورا کہ ي بي خورا کہ ي بي خورا کہ ي

پنج خشتہ کی بی بی پیش
 کہ سر رہ لہستی جاہد

بہ سیہ تی نازارو مینہ ت دولبہ رم تو بی خوراہ
 دایر زاجیسم لہ کورہ ی ناگری دوری جہفات
 ناقہ ت بردم بہ ہاری کوائے لوتفت کوا وہ فات
 یاری بی پہ روا لہ بہرچی بومہ ناکہ ی نیلتیفات
 روزی بہ دہان رگوری ی زہرہ ی نینہ سربا

بوجی نازارم نہ رہی زولمی ناحہ ف چانہ
 کہ مزین عہ بدیکے توہ عہ بدو شاہی وانہ
 بہ سیہ تربت بی لہ خوا رونیا بہ قوربان فانہ
 روحم وینساف لہ بی درود عہ زابت گانہ
 روحہ بہس مابی لہ گیانم رومہ کہ ی بیکم خلات

زهردو لاوازو نه خوشم گیانه خوراکم نیه ..
 فههم و خوشم بی زماوه عه قل ویدرکم نیه
 مهستی جامی عه شقی توّم اصیباچی تریاکم نیه
 مه به نازی توؤرید تیک ناهم و باکم نیه
 خوشه بکوزی به نازت ناموی ئیتره صیات

قهت زبوو ساقی له ده ستت بسرهوم بی نایوده
 مهنون ناهام عمری خوم دی لهر له خول ده ست وری
 بو به ناهمه بی قباصت به رده بارانم نه که ع
 زانیوم قوربان له برچی لهر ده ماته فرهم نه دهی
 تابلای سه بری زما له م عه شقیریسو ابو له لوات

تاوه کوهی دابنیشم ده سته زرتو بی نه سبب
 بوت بگریخیم بنالم عاجزو زارو غه ریب
 شه رت و عه لهرم بی لگال خورا سا به کوزیای روقیب
 بابلیتم بیت گر خداییش بی له بومه نی هه بید
 یاهه وانی ده رکه تم تا کوره یه و عوهی مه مات

گرده برسی هائی به ندرت هائی صبح که بس و از بنی
 دل به یاری توئی نائی چاره که م روز و نه بی
 خانه ویرانم له رو و ریت نیلیفات که ی دهنی
 جائیگر شایس لازم بو که داره محنت له بی
 راستی من خوت نه زانی چند له تیره بوم نه هات

(بی بیس) ی بی بیس له دنیا بی بیس هم به بخور او
 وه عده وایه نه و به بهر چی ده چی رونا که له تاو
 ناهو نالت کاری کرده شاخ و داخی کرد به تاو
 (مالهیدا) نیسانی نه م بارهت عه جایب نینه هاو
 دینه یادت چند روغات کرد تا کو روزت بو هلات

دیسان بنی بریش و نالی

له عشقت راست که نه بسود غنوار و غنیم
 به باچی عه سنی غنوت بو و اب ده پاریم
 به قوربانان که کم من لعه مجی لهدیم
 له بت سیم و قهوت زلف و زولفیم
 ز زانف به م سیان طالبیم

له بست زینار له مل غنوم کردوه خاج
 له عه عشقت که و تووم بی ده بت و بی قاج
 زینیم سه د پاریم پاریم که ن به دم باج
 ده فای عه لعه له من روج و له قوج ماج
 جیه چاره ی زمانت غه برکس نه دلیم

له رۆژی بيشووعه هفت زوی خهبر دام
 ههزر شهته له بازاری ههزه دام
 زما چاره م له ده هت دهستی بهردام
 كه ههات تیفی بیزاریت له بهردام
 سهری خۆم خۆم به خۆم ههنگرت و بۆسیم
 به ده ركهوت رۆژی رۆی نارنگی مانی
 خورایه دولبه م ئاوابی مانی
 بلتی (بته هس) زگر خاوهن كه مانی
 زواو برو ئینتخابی ههیری (مانی)
 له تازه و كۆنه هه رهچی بوو بته نووسیم

بی بی شہ حوی در

وہ فارم وہ فاقے بوخورا بہ اس
زماوہ تاقہ تم پر ڈیے نہ ما بہ اس
فہ ری راستہ لہ جہ درت واچہ ما بہ اس
بیرہہ عالم بیہ مالے وہ فا بہ اس
بیرہہ توالہ عرفے جہ درو جہ فا بہ اس

○

فہ ہم بی بہ رقبہ ہم ہم جہ اوہ کالہ
بہ بیخے من رہ قیب فہ تکی جہ لالہ
فسہ منے راستہ فی روز من بہ تالہ
بہ کامی غہ پرو بیگانہ برالہ . .
بہ رقبے بردت لہ یارو ناہنا بہ اس

یہ کہم دہر چوم لہ دہر سی عہس و ہر دات
 زما مہ جنون منم مہ جنون فے نیستان
 دہ کہم راوا لہ زانی خواہم و گات
 نیلاھی فے بلا فے نہی با لات
 بہری بومہ بہلا بو لہر بہلا بہس

تہ وہی تہ یگا لہ موی تہ زویرہ زائد
 بہ فے تہ قدیرہ فے تہ قدیرہ زائد
 و تم فے ی بوہ لیم دنگیرہ زائد
 نزدیکہ مردنت تہ ی سیرہ زائد
 و ہرہ با توبہ کہینے نیتر پیا بہس

لہ مہ بدانی موحیبت را وہ کو مہم
 مہ حالہ دہر مجھے عہ شقت لہ کہ لہم
 دہ پاریم و دہ کہم راوا لہ خوا کہم
 خودا تہم دہر دی عہ شقم لہ نہ کہم
 لہ تہ لہم لہر لہ باقی لہر دہوا بہس

به قوربانی ره بم نه و شاهی دینه
 نه دهی کینکاری کا بق دین دینه
 به تی فه رسوره کهی (مه صوی) به قینه
 نه دهی دلیه بورجی زهینه
 ده به س پروا مه بسیا بتوسه ما به س

که می ما زوری جهود روح بینه قورگم
 نزدیکم کردوه نیزیکه مه رگم
 به خونینی جهرگ و دل په نگاهه به رگم
 له به رفتی به ربزوه خونیناوی جهرگم
 به به ما بینه نهی دل ماجرا به س

خدیالت وهك خدوه خاوه خدیالت
 نه نتیجهی بتوته (بی به س) تو م نالت
 مه نالینه که می که ناله نالت
 که نادا (مه صوی) یاراری به حالت
 به سی بت دارد نالونه ناله با به س

۵
بیت

بی بی شمس و حمدی

ده روز که دوت تا دو روز که دوت لیم مان و بوونم لهر به ده
خوشه ویستی خوشه ویست بی خوشه دلداری به ده
نام وی لیم زینه خواجه زو و له بو خوشت بمبه ده
ده خسته سالتیکه که روز یکم نه دیوه لهر شه ده
مردنه لیم حاله یا ناخر زه مانه یا خوره ..

○
که رحی ده بیینی ده میله مات و دامادو کزیم
تیم نه گهی واقه ت له میدانی مویبیت نابزم
بیس لیم زه ت عدرز لیم کم چونکی له تو خوم نازیم
بی ده فایی که زنه بی ریاستی له زه گیت عاجزم
ره بی بیسیری لیم بدل قائم مه قایم لیم لیم ده

گەر ره قیبت یل یلم کا بمکوزی بوک جانزه
 سوسته مدقی کوشتنم با بمکوزی بو (هانزه)
 پر به بیستی خویتی نه و کافره نیمانزه . .
 زو ره له له له ت بی له زولی هه سمی کافر عاجزه
 دولبه ری بی شهرت ز زانیس وابسته ی عجزم زوه

گەر بسو و پینم له تورو کوفره نایاکس زکم
 تو خه رایه م گەر له گال که ی زعی به نم جهاک زکم
 خنوم ره که م قوربانی هوسنت جهون بی بی باک زکم
 سوعله که وتونه ره روونم هیسسی رووناک زکم
 بهرقی ناله یا طلوعی شمسی صاحب برتوه

ئینترارو ده ردی دوری کوشتی (وا الامان)
 غه بری تو لهاواری کی که م دولبه ری نه بر و که مان
 وه که ز لین زور پاسته (بی بیس) پاسته بی سو به دوگومان
 وه سهله یا هجرانه بی وه قفه گروھی عاشقان
 به به به (همدی) ز لین نامرد زه مان به ره ره وه

۱۰۴

بني بيش و كه مالي

سه د شوكر هوييم گه رانيم ميرو به گه تاغام نيه ..
لهاته به ر حده حده نيم وقت له كه س به روام نيه
بانه بني مالتم . كه مالتم به سمه لهيج داوام نيه ..
مال و حال و به روت و ساماني روي دنيا م نيه
قه به ري و قه سرو مه برو مالان و جهوت و گام نيه

○
به ر كه جي ناكم له بيش كه س غيره م عبود ماعدا
وه كه نه واني عه بدي پاره نك ناجر عبود گه را
تاوه كو نه و روزه نه مرم روح له گيان نكرن جهودا
قانيم پازيم به نافع جهو نه كه م شوكرن جهودا
ناره زوي گيبه و يلاوو گوشت و يا قلاوام نيه

یستی خنوم کردوته وه باکم نیه کت به نه لی
زور له بووی نه بروه نه مری هوسمه ندو عافلی
سه د شوکر ناسوره مه الحمد لله گه گه
ته دله کۆلانا بنوم هیچ کهس نیه بیت بیم بلی
پاره که ت کو بمرغی د دنیا و ما فیها م نیه

هه بی گه ر داندوکی خنویی نه مینی باگۆنت و بیاد
زگ نیه بیم مینه تی مه شهوره ئم برنده ته واد
شوکر خنوی خنوم کردوه نیکم بر روح نک له بر جواد
خنو له مه بو سه تری عه ورت مه یاسی برگی جواد
مدیلی به رگی نه تله اس و گول سورمه و غارام نیه

شاعیری کوردم به کوردی شاعیر نیکم مه ردو جوهر
له ر که شاعیرم دوت له سه ره ده قافیهم بو دی به گوهر
سه د سو یاسم بو خورا (بی بهش) که نیتی باوک و کوهر
کهس به دهستی مه نه کوزاره هه تایتا شوکر
چونکه ره شاش و ده مانجه و نه سلیم و بو بیام نیه

بئی بهش و بی کهس

بئی بهی مه سته کس مه ستم دلم بهک جاری خه مناکه
 به کهس نابینه خرمی کهس زه ماینگه که بیستاکه
 شهزار سوندم به زانی خوی نیه تاک به بیست تاکه
 سه رم سوپاوه نازانم به شه خستی بیست غرش و چاکه
 له ناو نه و قه و مراد کئی به له گه ل لعا و جهنسی خوی پاکه

له خه لکی لاده خوت لاده بیست نایینی شکستی تو
 زه رور نایینی نایین زه رور خه لکی له رهستی تو
 بیستیم گه رخواوه فی لهستی له به بهک زه ره لهستی تو
 له لام و اباشه بیستاکه به کهس بیستی نه بهستی تو
 له خرم و دوست و نایینان له تائه توانی له ره پاکه

یوان دهر کون د دور که وت به لعتا تونی تولا یان
 له پئی یان لاده بی رینه گیریج جا که بی کی یان
 (افار کالعقارب) راسته (بی بهش) نیره گهر می یان
 که سد کارت وه کو مارن تومین هیچ نربی بی یان
 له نیر سایه یوان دهر هوو برادر هتوقی لی لاکه

بی بهش و ثانی در

زمانه دولبه رم بی توحه یاتم
 هدیا ته گهر ویسالت بی مه ماتم
 ده سا رو بی نه ما سه برده سو یاتم
 ده خیل ساتی دهره وه عرو ی وه فاتم
 بده بییم هاجتے قوربانف وه فاتم

نه دهی پراستی بی به راستی یاری همووری
نیه چاره م نه ماوه بیم به بووری
نه نه دم هیئت به قوریان تال و سووری
له به رجووری ره قیب و ده ردی دووری
له بیته چاره پتی مه رگه هیهاتم ..

به مهستی چاره کت مهستم به بی مهی
له دووریت دل نه نالینی و مکونهی
به رم لینهی مه حاله گه بلیم وهی
به روزه و شه زار ده فعه ده رم کهی
غولام و به نزهت توتم خاک بیاتم

موجیبهت ناگره شه ره خوی له شهلا
ته ما شا کهی ره بیخی و له شهلا
به یهک جاری شه لا بووم شهلا
له عهستی چاره کاف مهستی له یلا
وه کو مه منوونی شه یزایی و ولاتم

زانی دولبہرم لہر ہیاکہ ہیاکہ ..
بہ بہ نہ زیہت سیر نہرکی ہدفاکہ
بہ (بی بیس) ساترہ ہوم بو خوداکہ
گوتم (ناف) لہہ فی بو ضوت لہراکہ
گوتم چارہم نہ بوو لہر ہدند لہلام

بی بی شش و هیمن

نہم پینج خستہ کی یہ م پینکھ شس بہ بوڑی کوردو برادرے
 پینوسم کاک (ہیمن) ی مہا بادی ، کوردی کوردستانی ئیران
 رہ کہ م .. ٹویندہ وارم جی ی رہ زامہ ندی وان بنیت ...

دو بارہ ٹویندہ رہ کہ م بوڑی ناوبراو ہا بتیتہ سہ رء عشی
 سہ رہ سستی بوگہ لہ دوواکہ ونوہ چہ دساوہ کہ ی ، بی پش و
 بہ سخورادہ کہ ی ، کوردی کوردستانی ئیران . ٹیریت بہ خوا ؟

۴
 لہ

کوردہ کی جلاک و پاک و دل بہ بی گہ ردم نہ من
 دوڑ منی کورد خونینی مزتم بوئیہ رہنگ زہ ردم نہ من
 گولدیہ بوڑہ ر دلی نہ و شیعہ کس فہ ردم نہ من
 گہ جی تووشی رہ نچہ روئی و عہرہ و دہ ردم نہ من
 قہ ت لہ دہ ست نہ م چہ رخنہ سبلا نایہ زم مردم نہ من

فی زکوتہم پہنچ دُردم تا کو بہ سہ رہہستی بزم
 خویہ سہ رہہستی لہ ہستی بہس زبانی درہستیم لہ ہم
 ناچہ مہ بخانہ یستر نامہ وی ساقی و نہ دیم
 ناشتی جہادی کہ زال و گہ رده فی پر خالت نیم
 ناشتی کیتو تہ لان و بہ نزن بہ ردم تہ من

ناعہ قم ہوندم بہ حرف بی گہ لہ ریگی جہوہ لہ تہم
 دووشہ قم کہن نا بی اوم گہ لہ بہر دووشہ لہ تہم
 لافی جہوہ لہ پٹی جہوہ تہم قم تہم جہوہ لہ تہم
 گہ لہ برسان و لہ بہر بی بہرگی نچرؤ پوہ لہ تہم
 نژکہ ری بیگانہ ناکہم نالہ بہر لہ ردم تہ من

لہ ہستی جہوہ ناعہ قم ناکہم مہ دیارہ تہم راکم نیہ
 تہو لہ سو خاکہم لہ بیت بہرہ بو خاکم نیہ
 ہا عیری کوردم بہ کوردی (بی بہش) م تاکم نیہ
 من لہ زنجیر و تہ ناف و دارو بہ نذ باکم نیہ ..
 لہ تہ تم کہن بمکوزن ہشتا تہم کوردم تہ من

پسین خسته کی له سه رهه لیه سینه کی
 محمد شکر کی
 لا اله الا الله

له مود ره م نالهونالم دئی له ده ست دوردی دئی زارم
 نه ماده سه برو نارامم به عه شقی نه و گرفتارم
 له تا مردن له نه م عه شقه مه حاله نابلی بزگام
 دلم که وتونه ناو دادی به عادی دستی سوتیند خوارم
 به بی لغوشم سه رایسه له عه شقی واخفتت بام

نیه له متابی له ییلاکه م له هوسن و عقل و سیدراکا
 نیه وک قامه تی به رزی له رزو عرش و رفدراکا
 بلین بزم یاره نه ی یاران که به س خنوی لیم سه وه لوراکا
 سه گره بمرم له یهجوانی ج که س فدرقی به من ناکا
 ج دلسوزیک نه زانی واکه من سیتی بروی یارم

له نهی دا موتر با ساق بیالهم پرکه بوم بینه
به یاری هادی له یلاکه م بخوم دک پرغوم و کینه
بع شادیم دی له دونیا رایج که یغم بی به نوم زینه
دلای کی من هگا دک که م که فرسیکم وه کو غینه
له ناونه عنده که س و کارا که نیسا و ا به بی هارم

بع که س نایرستی حاله که س بع ده درانیکه بی خیزه
له بوکی ده ربکه م پازی دلی غوم گیانه سالیتره
بلیم چی بی خبر ماده له برسی نه و که بهی تیره
ده چی بکه م و ازه مان شیمرو له راستی من سرور زیره
به بی لها و ده م تلا و تلمه له دوری یاری نازدم

به بی تو ناموی جهننه غلام و نادی که وهر من
که توی تیدانه بی زیدم به فلسی و اهر اهر من
له زاران موبه لای تو نه که دا و شاه نه ده که هر من
ده با و جاوه هر کو تیر بی بی تو لیکه نیم که هر من
که بوم ده که و ت به راستی توی ده لیلی پئی هته نظام

به داویک زولفه کافی تو وه لها یا به بندو به اسراوم
 له ده ربای عه شقی تو گیانه نه جاتم نابت تا مادوم
 نه توی قووه و قووم نه توی شه و کت و نام
 نه که ربیت و له زاری تر گوتے و ابیته به بر ماوم
 له لاف من له روه کو بود شه نه توی گول یاری گو نزارم

○

که راییت چهاره قوربان له روتبه و مدرتبری ده ولت
 جد له تنه م غموشتره نایدم به ده اسلی تو به بهد جهنت
 له تو (بی به س) نه بم به سیه جی به سامانی پر میخنت
 به تو یازیم به بی مولک و به بی مال و به بی به روهت
 نه که جی ناصرت بانگ کا (شوکر) ساهی بی دینارم

○ ○ ○

بی‌بیش و صابری

تو شاه و من به نزه و گه داتم
خدا تم عه فزه گهر بملکه ی خدا تم
نه ماده به برو نارام و سو با تم
خود رایه عاجز و بیست ده سنه تلا تم
بگانه باره گاهی تو شکا تم

نه وک لعه ر ختم ذلک سو و تال هم
بی عه برت به تو ی مه عبود و منا هم
به غه بری تو نیه بست و به نا هم
به رایا غه رفی عوسیان و گونا هم
عه فزه رود گونا و هیستام ..

له دهست تویه شه بودم که نه بودم
به بی تو نابی مه بودت و نه بودم
له بودت بی شکه رودنه ده رودم
به ده سکت ده رده ده غایت زه بودم
به جدول و قورده کی تویه نه جاتم

گونا هم چه زده زور بی لهر په وایه
عه قوم که ی جهونگی تو عه فون له لایه
خودا ده نری عه فو لهر تو فک خودایه
نه که رچی ده رده که ی من بی ده وایه
له لای تویه لهر جدولی مو شکلاتم

گونا هم زوره نایسته زماره ..
بزر نابی له لالت په ک په ک دیاره
به غه بری تویه نه م ماده چاره
خه زینه ی ره هم فی تویت شوماره
منیس سکین و موحتاجی زه B تم

نہ روی لہر کتورہ کا موستا جی مالہ
لہ عہ روی تیہ پری کرر بیس کہ مالہ
بتی (بتی بہش) برووی خواوہن کہ مالہ
وہ کو (صابر) لہنا روڑی سے مہ ماتم

بني به شيس و جاهد

مه له گيتي بني وه فارا بير که دهر لهر مامه وه
دعزه بيك شاديم زديوه بو جه فاد بشر مامه وه
روزي رود نامک وه کوشه و شه و به بني دهر مامه وه
زوبهري زينم به سه رجود تازه بني بهر مامه وه
عريفه دامه بني سه رو سامان و سپهر مامه وه

سه ديمدهي تو بني پاستي به پاستي لهر مکه
چهنه زينم تينگه م برا ناگه م به خوا له م عالم
دل پري نازارو دهر دم شادي بو من مامه
که س ج سوو زيني لهر بني بو مه له هرگ زور تر لهر
غبري قه ب ليدان و نزيهت لهر که بني سه مامه وه

روزنی زود بمری دره نگه هوشمه ند و بیایوی چاک
 نهک برنی به م زین و زانه سوند به خنوی بی پاک و ناک
 مه رد نهائی هدردهم به چه سرهت بیایوی نامردینتی پاک
 خرم و خنوشی و خنوشه وستی مه نعه بزینسانی چاک
 چونکه ده وردهم دیرک و داره بتویستی هدرکه مامده

تیرم بکه بین تی بگم جارستی له پاهی خواورن
 جیونگی زانیم نیوه زانان نیوه داناد پره نصبرن
 تیرم بلین زور داری تاکه ی مه ری خاوه ن ره نصبرن
 خاله زاو مامزا زور سهیره واهلتهت بهرن
 خورم له ناد حربه و نیزاعی فتهخی خدیبه مامده

قوت نه بودم روزنیکی خانی من له نازار و بلا
 ده لهری دون به رور له گهل من وایه مه (قالوا بلنی)
 جابلتی جیبکه م بلتیم چی که و تمه گیتراوی و ده لا
 مه له ده سن نینانی بیج و بودج منه پر که ره ی ملا
 روز و شه و مه حرودی راجهت ده سن به خدیجه مامده

گه ره بی لھوسم له مولا بیت و سیتز فام بگم
 شه رتی خوابی تاگو ماووم روو له قایی خوابی بگم
 تا بکه ی غه رتی خفت بم باسی ده روو زام بگم
 مه که نیم بوو بهك دلارائی دلم بیس پرام بگم
 بتویس نارام برابیس یارو یاده ر مامه ده

چهنه لھزاران دولبه رم دی ماه روو بپرو کمان
 چهنه لھزاران فه یله سووف و روسته می مازه زهرا
 (بی به سا) جهوون و نه هاتن یئکه یئکه بو جهران
 لھه به (بور لھان) ناو نراوم بوومه بور لھان زه مان
 تاگو روژی خوی ئه بی بیس قه یرو ده فته ماره ده

بی بیش و همین

له بود بی بیری یرک که ونه ی به بی خیر
 نه لیب لاد جا که نازایه وه کو شیر ...
 ج نه رتیک نیه می به نه گه ریت
 له بارد قیند و قوزه خاوه فی زیز
 نه گه رکو پیه و ده گه رگوج و سه له و گیت

بیت گالته جووانه ده نگی داوه ...
 نیه ده ک خوی جوانی لی وه شاه
 له تایتا جوانی وانه زاوه
 برزن باریل و شویش و ستوره لاده
 زگر برتیک خونین تاله و درگ تیز

رَئِیْنِ بِنِیْ فَهیلَه سَووفَه لَعَوَشِیَارَه
 بَوِیْرُو وَیْرَه وَانْتِکِ رِیَارَه ..
 کِه مَالِیْ بُودَ بَه سَبِیْ لَه مِ دِیَارَه
 دِه لَیْنِ زَانَاوُ نُه رِیْبِ وَخَوِیْنِدِه وَارَه
 رِکِرَ نَه مِخَوِیْنِدِه بِنِیْ شِشِ مِیْتِ وَدُو دِیْرَ

○
 بَه جِاوی دَلْ کِه سَه یَرَمِ کَرْدَ لَه سَه رِخَوُ
 مَه قَائِیْسِ نَبِکِ جِوَرَه لَعَاوَارَ لَه خَوَمِ رُو
 کِه مَالِ دِه رِکِه وَتِ بَه مَالِه (بِنِیْ شِشِ) شِیْمِرُو
 بَه لَامِ زَیْرِیْتِ نَه بِنِیْ سَوُوکِ رِکِرَ تَوُ
 بَرَه یِ دِه رِسی لَعَه زَارِی وَهکِ شِکِیْرِ

پنج خسته کی له سر تا که هه له بستیگی (هه روی)

به دهستی خۆی له دهستی دا که چی یستا به شیمانه
ئه ئی جیم کرد له گت خۆما له بو نامه روی بینگانه
برم ده ن با وه ئامی ده م بلیم ئی می مردو مردانه
به دهستی خۆن که هات خسته به رلیتون غه شیمانه
ئه که ره هه ریشی تیدا بوو گونا هه خۆته بیزانه

پنج خسته کی له سر تا که هه له بستیگی (مه لاله روی مه جوی)

سا وه ره مطرب له زه جاتی تیکه که م که مه
ئه و که مه ی ماده له عومرم چه زه می هه بستم له که مه
با نه مینی عه قل و هه بستم بیت ئه لیم ئه و سه رده م
که ریه تی چه نه خۆته میرم بی مران و بی غه م
تی گه یی و هه بیوه ن ئه کاتن عاقلی بی غه م که مه

یکی له چه ر تاکه هله بیستیکی غموم

عاقل و دانا و زانا له هر غمه رنگی مازنه
 و دلک شه وی ره مجبوره روزی ناسمانی پر زده
 بی بی شه (بی بی ش) له غموشی سر د ر ف لو هر روز
 بیاوی که ر ناسوره یه غموش حاله هر دم بی غمه
 عاقلی بی غم مه حاله هر نینه زک له هر که

پینج خسته کی له سر تاکه هله بیستیکی

نیه له کله م له دلدا زور و که م من
 که می غموت تیم بگی که ر تو ب که م مه
 و ده صا جیا که نه که م له جوت نه که م من
 نه تو زه مم بگی مه دعوت ره که م مه
 جهزای قه ولی درو با له هر درو بی

بنا به شس و نوری

در دو غم ده رده دار و پر چه فایه یا رسول الله
 برینزارو نه غموش و فست ده وایه یا رسول الله
 به رم به سستی خه را بان و له وایه یا رسول الله
 دلم دائم به غه فله ت موبنه لایه یا رسول الله
 له به مری عا سبان غه رفی خه تیا به یا رسول الله

به نوری رووی پر نوریت مونه ره ربوو دئی یاران
 به روزی وه سلی تو ره ره موهون له تاریکی به روی هجرون
 له موهو لادین و به خومان له حیره ت مات و به رگردان

سواهی زهره ت (انا فتحنا) نه تمی کرد قوربان
 که لامت وه جی حدق نه مری خه وایه یا رسول الله

نوری نوری

له ده رگه که دتووم بنی که س زه لیل و مات و غه بیارم
 نه نایتم له ده س ده رگی دلی پر زارو نازارم ..
 بکه ره حمی له پاهمی خوا نه خنوش و دل بریندارم
 فه قیرو بے که س و مل که چ زه بیون و عاجزو زارم
 نویدم و له ده رگه که له ره عه تایه یا رسول الله

نه توی شاهنه صی عالم نه توی به راد و سرور

نه توی مه نبه صی لوتف و به خاد و شافیعی دجه

نه تو دوری به تیمکی نه جیب و گه وره دو نه فز

به نوروی زاتی خدلی کرد مه گه زات خودای بکبه

به لی مه دعت به (لولاک) و اکرایه یا رسول الله

ری
 {
 }
 لوز

ری
 {
 }
 لوز

به قوربان یتیم بلی تاکه ی بنایتم بکه م برؤ برؤ

ده روونم پرله ناگر بے بسو و یتیم لهه به ناری خنؤ

سه گی ده رگانه بی توته مینش مه فقم لهه به نه برؤ

له بو لهه که س و موجودت دنبه صی موجود و به غایه تو

زه هوورت بو لهه سوو عالم ضیایه یا رسول الله

ج به در ختم نیلای صبح روت و قوت عوریانم
 له خدیو و جاگه مه سرو و مم نیه قهت جاگه و احسانم
 له سو و دم رو و پره اش و مرفلس غریب و خانه و پیرانم
 نه سیری نه نسی نه مکاره م غه ریفی به جری عیانم
 نه هاتم ده که بصیح چهارم نه مایه یار رسول الله

ده لیل و مویش و موقع له عالم عالم و دانای
 له گیتی نینه له ماتو غه لوون و به رزوبی له ستای
 خدایم زوره روحی که منی (بی بهش) به خوت زانای
 غه ریب و بی که به (نوری) به غه یری تو نیه ماوی
 که زانت جافعی روژی جهدایه یار رسول الله

جولاءِ ختمہ نہ لکھی یہ کمان ...

دیاری می بوکاروان

بیتکه ش به کاروان بو یادگاری رُم له لیه ستانم وه کو بیاری

گو قاری (کاروان) کاروانی خومان
له روات بیستم بمینتی ی بو مان
جئی شانازی به له مردعت بکم
تا که گو قاری به رزی سیمرومان

له جئی (زبان) و (زین) و (له تادی)
که لی سوود به خشی به رزو به ناوی
ناوانه خوازین له روا به رکه دی
له به رکه وتود بی له تاکوماوی

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد
الطاهر الطيب

نہم چہند گزقارہ لہر چہند نہ ماوہ
نیرو کہ رہ دورے تویہ لہم ناوہ
نہ وائش وک تۆ رہوری خویان ری
لہر چہند نہ ماون ناویان ماوہ

بہ راستی کاروان بومان رہ رکہ وقی
سویاس بۆ خودا کہ زۆر سہ رکہ وقی
بالک و بی غہش و زیری بی گہ ردی
رزی زۆر دارو دوزمنی چہوقی

با کورد بزانی کاروانی کوردی
پینگا باس نہ پری بہ مردی و وردی
لہم پروایہ دام وینہ ت زۆر کہ مہ
بہ عہ قم زانی جامہ دحم کردی

مہر قہ گہر بنیم تاکہ گوفاری
لہم کوردستانہ بہ رزہ دیاری
رُم لہ لہ بہ ستانم تیکہ بت نہ کم
لہ زیر ہارتہ لہ بو دیاری

لہ لہ سوو ساریک ناوت راوہ تو
تایستا دہر چووی لہ سو سادہ تو
لہ روا بنوسی در یعنی نہ کہی
رُوجا بیت رُ لیم حیت بہ رجاوہ تو

چہرزی مدحت کہم کاروان لہر کہہ
دہ بی بسووری دلم پیرغہہ . . .
لہر کہہ س غمی عہوی لہر خنوی دہ بزانی
ناگری بلیم نہ و غہہ می لہہ

کاروان با بهس بی تاخری قسم
 سوزن بی نه خورم قه بهم بی قه بهم
 له قه ی راستی و عهد لام نه داوه
 در شهورم (بی بهس) دین دوه که بهم

که بیرم بی کرد ده ستم دا قه له م
 (ملا) ده رگیزی دبی به (الم)
 به رنجده (آغا) و له یک ده رده چی
 له بهس و له بیس بی زیاده که م

بم هورهش و و تراوه :

که بیرم بی کرد ده ستم دا قه له م
 (ملا) ده رگیزی دبی به (الم)
 به رنجده (آغا) عه کسی ملا به
 له بهس و له بیس (آغا) آغابه

گورد زندی کوزی مودی به رسته
تا ماوه دزی بیادی به له رسته
به بره کاتے مرد یادی بوئه کن
دینه بهر گوری ده رسته به ده رسته

ئمن نالبه ندم نال پاشا نه کم
برام (پاشا) بی لئی هاشا نه کم
مه شهووم (بی بهش) هزار بهر ده رم
لهزار ده ست که وی تف له پاشا کم

گورد ده بی گورد بمینی شه رته و شهوت بی نه
گوفره لایان گه هه بیان بی به کیه تی
زورمان دی بیکه گورد بود کورنی کرد
دایه بود و پاره هژی و غیره فک

گه ر بدوزايه بياو بوئيس نه دهك ئيس بوياو
ئيشي بو وائي نه هات كوردى له زاري به شخورد
نه گه ر بياو نازايه نه نيا مانه هاكي خوي له به
ئيش ده بي بدزينه ده ستي بياوي زيرو لي ده شاو

مه له سايري عه قله وه ديتت كه عه قلم ئيك بيهيت
به ده سوياس بو زاتي خوي بي له ر شتيك لو بو ديتت
تو كه گول نابي مبه دركه گه لي خوي نه ي نه قام
ئيك نه بيم كاتي نه بينم كرده وه بي جي و ريتت

كورد ده كو هاو وابي وايه خذلك نه بيني به ر له خوي
بوئي قهت ناگانه نامانج تياكي داوه به ر له خوي
به يره زيرو بي كاري كاره كار به ده سته نابه كار ..
گه ر له به ر نه م به زنه پروا تيك نه بينن له ر له خوي

هانی شاعیر شه رده بی داله ده ست نصیری زه مان
فایده ی و آبینه مه سخته روی ده ستی که مان
شاعیر نکیم قدر نه دیوه بی غم و ناسوره بی
بی غم و ناسوره بیتن چاکه شاعیر بونه مان

که س به کورد ناوه ستی ته نیا خائینانی کورد ز بی
لیکی ناگا دوست و دوزمن تا کو نه ستوی وورد نه بی
شه ره پیشروی تا کو نیستا حاله کورد شه روا بووه ..
شه روه شاس شه روا به جهونی کورد زگر لای وورد ز بی

سه ریگی دز ره فیتی قافله ی تو
به پراستی نه مده زانی کرده وهی تو
له پراوو پروت له گه ل گورگا سه بیگی
له گه ل لاکه شوینش شین زکی تو

نه زان بووم نه مده زانفے تازه زانیم
له په نجاش یتنه پیوه عومری فانیم
ده کو منڈال خه ریکی خاک و خنول بووم
منی (بی بهش) که میاوم کرد پروانیم

نه که ره بدیک له مه عبودی ره زانی
خوداش له و عه بره مه علوم لهر پره زایه
نگر بیت و له خنوی خنوی ناره زانی
خوداش له و عه بره مه علوم ناره زایه

نه وی لای را له پرتے یتم لانه داوه
که زانیم هیچ و پووج و نا بیاده ..
به کوس کیشی که بستوته مه بهستی
که نامه ده و به مودی ناوی داوه

نہ یواہ لہ وہ سستی چہ رخی بہد
 نہ یواہ لہ وہ سستی چہ رخی بہد
 رام نابی بوم تا کو نہ بہد ...
 نا نہ چہ زبیر بہ ردی لہ چہد
 سوندنی بہ خوامے تاک و رُعد

رامہ لہ گہ لے یُناسفے کہر
 بہ رزی زکات و موعتبر
 نہ مما لہ گہ لے یُتھی لہزار
 وہ ما نجاتہ گبڑا و گہر ...

جرم دی لہ دونیا غیری غم
 غیری جہ فاو تیس و لہم
 جاری لہ کاسی میجنہ تا
 نو تیسیم مہ یس قہ لہر دستم

جاری له دوری دولبه رم
غهم بود به یارو یاده رم ..
شهو تا سه هر بیرم نه کرد
چاره م رمی به سه و راه رم

جاری نه بروم ناشفته حال
بی بیرو هوش هر ده ک مثال
رُو لهند گرافی هر دم دی
تا قه دی نه لغم بود به دال

(بی به ش) له یاری پر هر فا
نه مکرر له گه لیا هیچ سه فا
هر چه نزه فام ده هر حق نواند
مه یلی نه کردم بی و وفا

پیش که شہ بہ و برادرانہ می کہ ناویان
لم ہہ لہہ سترہ داہا تووہ

حہ یای (بہ ہا) گالنتہی (حہہ)
لہہ ہوی (بن بہش) پاست بن گومہ
بن حہ یایی حہ یای (حہسن)
رہ نگی راوہ لہم عالہہ ...

رہ فای (جمال) لوتفی (لطیف)
نا روزری لہہ ہہ ررہہ
لہہ ر ورتومہ لہہ رواہن نہ لیم
قیمہ قیمہ م کہن بہ قہہ*

* قہہ : دشنہ یک نورکی بہ .

دین داری ز - (شیخ بشیر)
خوابه رستی روستی فقیر
نیه نینانی وانه به رد ..
هگه ره شئی به کجار که مه

نه به ردی مه ردی (شیخ احمد)
کرد کیی (موسی محمد)
رو خوشی ی لاک (محمد علی)
میرود بنوسی با نه مه

(ملا جرجیس) له چاد تیری
وا زوو نه مرئی زوره خیری
باده ننگ بداره نگی داد
سه جاعه تی عه زیری مه

نه جابتي گان (انور) ي
بي باكي (محمود عمري)
گورد په رودري كوري (رشيد)
بلين نه لينت هه ر به كه مه

گه لينك قوزه گان (سيران جاف)
هه ر له نيزه تا قولدي قاف
نيه نيگريسي وهك (مناف)
په ننگ زه ردي بيبي وون عجب

مه رايه ف (دكتور حبيب)
نيه دكتور وانه حبيب
خوبالغوشه روي (حكمت حكيم)
به كه م رو بودودوم نه مه

کہ رہے رستی وہ کو (ٹاکو)
لہر لہ یزہ تا بہ کرہ جو
لہ گہ پری دینہ سے نیہ
بویہ لہہ بیٹہ بی غمہ

کاک (شیخ سعاد) گل لہی پره زان
خوشم نہ وی غزمی پره زان
مامی باوکی بی (شیخ رونا)
قابیلی مہ دجہ نیک زہمہ

(حرمہ دہ میں) لہ جیالاگے
زور موعجہ بم بہ ئیدراکی
بہ بی گالتہ پریا ناکہ م
چون دہ مناسن لہر نہ دمہ

عەدالەت (ھاکم سلیم)
توند نیری (ھاچی حلیم)
خێزکەری دەک (بەرەت) نیه
بە دەسوند دەغۆی دەک ھاژە

کوردم

انسم

علاج

کوردم و بە کوردی بووم و خولقاوم
لە ھاکی کوردی دروست کراوم
ھاکی کوردستان نیشتمانە
بۆی ئی کۆشەم تاوێ کورداوم

به رم به رسام و مهستی مهی نوم
به شه و تا کو روز بوئیے ناخندوم ...
عه شتی له سینهم نه قستی به ستوده
مه قم له ده هسته نه گهر نه سره دوم

له مه ولا ناکه م باسی باره و مهی
باسی دلداری و سازو عودو نهی
باسی نیشتمان پریی نه جهاتمه
نابده م به روتبه و ته خت و تاجگری

دانه نیم له پریی روح و مال و بهر
جیی فخره مجرم له پریگی نه گهر
خوبشه بو ژبان بمری نهی نه قام
نه وهك بو مردن بمری بی خبر

به سیه تی ئیتر له خهروی غهفله ت
له سته راپه ره باهه تی غیره ت
سه یری عالی م که ئی خاکت به هر
مزی له مه ولا ئیتر به زه لله ت

بینگانه فه ننی جهو بو آسمان
له سایه ی راستی و یه کیه ت خوتیان
لاره له جهوتی بگره یری راستی
چاوه نو پته ئیمرۆ نیشتان

(بی به ش) له تاکی وابه سخورای
بو و اعاجزو کزو دامادی
هه قه ده رگره له ده هت داگیرکه
زوو به خه ترا به مه یکه به خاوی

به بونهي ناپاري سالي ۱۹۷۲

جه رنه جه رنه جه رنه ي نيار
جه رنه كرينار و لهار
جه رنه جه رنه به ك گرتنه
كوبن وهرن مه چورنه كار

بيري لي كه ن نهي كرينار
زي روزمني چيني لهار
تاكي به ستان بي به شي بي
به ستان بخوا به رمايه دار

بَلِّينَ بِهِ وَانْهَى بِأَرَاهِ زَوْرَ
 بِأَرَاهِ زَوْرَى زَوْرَى زَلْوَرِ
 نَاكِهِ بِهِ رِيْمَانَ دَانَهُ نِيْنَ
 قَهْرَ نَارِ سِيْنَ لَهُ كَرْدِ گَارِ

رِيْلَا يَهْ قَهْرَ نَهْ مَا يُبْتَرِ
 نَارِيْنَ بِهِ مَ رِيْنَهْ جَاهِيْتَرِ
 جِيْتَانَ لَهُ سِيْمَهْ زِيْتَرَهْ
 لَهُ كِيْتَى لَائِي بِهِ رَوَهْ رِ گَارِ

گَهْرَ (زَوْهَا كُنْ) سِيْمَهْ (كَاهِ) بِيْنَ
 قَهْرَ تَا مَاوَنْ لَهْرَ لَهُ مَ نَاوِيْنَ
 نَارِيْنَ بِهِ زِيْمَى وَابَهْ رَانَ
 لَهُ رَوْحَ لَهُ كِيَانَ لَهُ دَلَّ بِيْزَارِ

گام دین کام نایین پئی ئه را
نه وه ی دین بی دینی خورا
ئیمه ره بی روت و قوت بین
بزین ره ننگ زهردو لیو به بار

ئیه ش له ردهم له خووشی بن
نه و خهزکی به خووشی بن
ئیمه ش نان و دو مان نه بی
ناکه ی گاری و اچوت و خوار

رۆزی دیتن به کونک و داس
بلیین زۆرداری خوانه ناس
گامه دینه ئه مره داه
ئیه شار ئیمه ناله بار

تا که ی ده بی بی چاره بین
ده ربه ده رو ناواره بین
بوچی ده بی بی کاره بین
د کار گه ری بین نه بین کار

به تایبه فی له زاری کورد
له نه زورین درشت و ورد
له گاوان و تا سوانی
له ره نجبه رو تا جهوتیار

ئه م قهرنه قهرنی بیتمه
به س بی له تا که ی ئم غمه
به زینی ناخوشی بزین
نازین ئیتر به ئاهو زار

کۆمارمان سا بهر که وی
کورد و عاره ب ناستی نه وی
به نه بیستی له گیتی را
نه ده ک جاریکی به ده هزار

کورد و عاره ب بوونه برا
کورد هوکی زانی بیستی را
کرا به بشادی به نه مان
نازاری برد یازدهی نازار

بوسه رکینده کم

رووره شم ره بی له چاکه بی به شم
تو ره نه بیتن موسته حه قتی نانه شم
پاشی مردن ته و به نابی ته و به کم
داخراوه خواجه ده رگی ته و به شم

خونِ هلالِ مکتبہ ..

خونِ هلالِ مکتبہ بہ باو و باسیر
مکتبہ بادکی من پاشا بود یا سیر
کہ خونِ حج نہ بی حج سوزدی تھہ
باو و باسیرت شایعے یا سیر

زورِ چار وائے بی بیادی بہ کار
لیلی پاشا تھہ کہ وی برد بہ دگردار
واش تھہ بی بادکی بی عہ قلو شیراک
دینیتہ میدانِ رولہ ی مہر و زبر

جاءه قلت له في دل موره نجينه
له خوره لكيتان نيترو واز بينه
به سووكي سهيري نورو نم موك
مرقيله خه لك ليت بين دنگير

نه مري به زدانه له رجاك جاك
خه رابه كردن كارى نايكه
(بنى به شس) مه كه خورت له جاك كردن
له ده ست خه رابه پر به بنى راكه

پیش کشہ بہ یار

رئی دولبہ ری عہ یارم
نہی سؤجی ستہ مطارم
بہ سبہ تی جہفا تا کہی
نہیزانی وہ فادارم

دولبہر وہ رہ لھاوارم
زور عاجزو غہ مبارم
ماجی بدہ لہ م لیوہ
ساکن بی دلی زارم

جارتکی وەرە خنیاووت
دەر عیم له خه موو زیلادت
بی نرس و خه ترر قوربان
ماج که م له دهم و کولت

بوویمه له له وات و هشی
قوربان له دلم نه قشی
مه قابیلی لوتغی تووم
بوغیره که ره م به هشی

تا که ی له غه م و هجران
بیه م بی له بووت گریان
بوچ لهرده مه (بی پش) بم
به سیه وهره بهر و حیران

نُوهی خوانه یکوژمی

نُوهی خوانه یکوژمی نامری مه حاله
لعهزار بیدانی بو دانینس به تاله
یه قینت بی به ضوا لهر ضوا بناسه
به غهیری ضوا نُوی دی بی که ماله

که ر

که ر له به رچی ناوی به د بود لهر له بر شینانی که ر
که ر ده بی چی کرد بیتنسه وهی ده ناده مزانه که ر
بیاوی لیتمان کومستوره یا مالی لیتمان خواردوه
خوتین مژود زورداره نایا ده لک که ری دووی دگر

حق

هه تانه ستندری حق که ی دراوه
نه وه ی نه بیلیم که لے در شهو ورو باوه
نه وه ی پراست بی دراوه که ورت گرت
نه که ربی وانه بی له بریری خاوه

ده مگری

ده مگری ده ستم ده به ستم ده مگوزی مه ماب لام
قه ت شعورم ناگریتن تا کو روج مابی للام
که به سیتیم فی نگری سیتی به سیت فی نگرم
بیادی بیادوم خوش نه ویتن وانه زانی بی وه فام

وهی دونه مزانی بوی ده وله مه ندره ی له چی
راسته لای تزگه ر دروش بی سوپر بزانی گه ر که چی
بی له ژارین راستی بکرت بو بگیدی لایسه که چه
ده ره جوو باره راستی به بی باره یسه بووینه که چی

گه ر نهینی لانه میننخ که ی بیاره سو که سه
له ر به نامه ردی زیاده که ی که به سو نا که به
لای بیای می مرد نه میننن نهینی تا نه به ر
مه ردو نامه ردی نه گاتن چی نه لیم نیتزه به

کاتی بیسی بیم له بوو نینم نه بوو له م کاته را
کاتی بیسی بیم نه ما نیتا که نازارم نه را
میرنی بیری لانه که م له ر به زمه نیتواوه به م
چون ده کا داوای حدی خوشی له حدی والا زرا

شهر کراگر بژنه مانی شهر به راستی خیره شهر
 شهر نه میننی تال گیتی که مس نه بینه خیره شهر
 شهر حج بی سوودی حج بی گره بژنه مانی شهر نه بی
 بژنه مانی شهر نه که بین شیمرژ که نیمه لیره شهر

چاکنی ر به خوت

چاکنی سر به خوت سر نه شکینی
 روی که نه یلیم روی داوه روینی
 چونکه چاکه م کرد روینی سر به خوت
 مردنیان نه دامی له یرک دوو شوینی

○

چاکه به رامبه ر خرابه کرده
 به فیروذ نامی روزیک دینه بیت
 لاره له جهونی وله کاری خراب
 شه ر چاکه چاکه تاله ده سنت دیت

○

له هين

هه گه پينيك نه ليم له شهس بيتانه
دور نه جي هه مانگ له م كوردستانه
بيتي يهك و دوو به جوار بي نه درا
وا نه بي كاري ريشي بي نه كرف

بيتي يهك و دوو سئ بيته بانف
گه بيري لي كه م هه به و جواني
دووو سئ و جوار خوش و به تامه
له دور بوئي دئ وه كو به ماهه
شهس و پينج و جوار كا ك كورد ناره
گه كور بكت بوو ناوي في كاوه
يهك و جوارو سئ به داسه ديزه
دهك هه لكه و توو بي زم به جك شيزه

ناوي شاريكه پينج و جوارو شهس
نه گه بيزاني بيت دئي (بي پيش)

۱. گورفاري كاروان .

دهك كاروان بېړۍ وگڼل هدر سر كړوي

منې (بې به ش) بېش هدر نوم شوې

بیت و مرته لم هدر كه مس هه تېښ

خوایه سر كه وې قوت دانه یښی

وه تلامی شیخ له تیف به رزنجی له سره هه لڅینه کم

مه به ستي (بې به ش) كاروانی كورده

برخی خاوه فی نه و بیره وورده

بزی بو شیعرو گه ل و ووتلای

هه ر گاری گه ر بې خامی خدای

هه رههین

گۆفاری هه تاو هاتی ۱۹۶۰

مامۆستای به پیزگیوی موکریان
خاوه ن جیا یخانی کورد و کوردستان
هه نه ئێک ئێتیم له نوێنیان
به زوی بکه گه له جوهانه
هه ره کهس بیزانی ئێتیم دانا به
گه له ئهوهشیار و بهرزو بالابه
گه له هه زارو برسی و بێ نهوا
ئهم ره زوی ئه ویت تا به خشی خوا

بیتی بهک و دوو هاتێکی کورده
گه له زۆر ئازاوی ترس و هه زاره
هستی و جیوار و بێنج بیه و ره هه زار
له عنه تی ئه داله گه ئه ئه تهمار

سٽي و لھنت و نھن س ل گڙ ھفتھ مھن
 گڙي بہ تام و ڀر لھ ڦيٽا مھن
 ڀيٽي ھوار و نھن س لھ گھڙ ڀيٽي نو
 ڦي ڊر دست ٺھ ڪري و ڦري ڦي ڊر
 (ڦي ڀنڀ) مڙت لھر ڪھ س ڀيٽي
 ڀري بہ ڀاري و بہ ڪام راني

• وھ ڏام (ڪوٽما رستان)

ھه لھين

گڙڦاري لھ تا و ڄاڻي ۱۹۵۶

ٺھ م ڄارھ مڙل لھ ڀيٽي ڀيٽا ٺھ
 گھ ر ڀري ڦي ڪھ ي گھ ڦي بہ ڀر ٺھ
 ڀي ڪ و دو و ڀيٽي ڀالدارھ ٺھ ڦري
 سٽي و ھوار و ڀيٽي ھي راني ڙ ڪري

پڪ و پيٽج به علوم عضوي يُنسانه
بمجالتي ده وه بوخوت بزانه
بیت و بزانی مرتلم لهه کهس
خوا بسیار تزیی له جاو و زوس

○ وه نلام (مه تل)

له لهین

گوتاری له ناد جالی ۱۹۵۶

له لیتیک ده لیم له شس بیانه
مجموعی ده کات لیم زمانه ۳۶۶
پڪ و دوو سنی عضوي يُنسانه
مرکزی عه قل و هوس و عیرانه
دینه به تمام جوارونه شس و سنی
په لک و سه شس بخوتی لمری دهس بجی

سټي وټه شس لټکره ی له گټی ټیښو
 له ټهرو مږیان گه ټی به کار بود
 ټیښج و ټیوارو روو ناوی ټافره ټه
 گه رفیکری ټی که ی زور ټی ټزیر ټه
 له ره که مس له لټنم ټی ټه لټی ټی
 له م له لټنه ټی م یا ضوانه ټی ټی

○ وه ټلام (سه رسام)

ټا که ټیمر

مرد به نامرد ټیښی که وت گره ټوی نه کا جټی مردی به
 مه رد به مه رد ټیښی که وت گره ټوی نه کا نامردی به

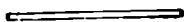
کات وکوفه نجه ده لهایه نه بیری نه و ده تیری
بیره نازابه زووبه بیس نه وی نه و بتیری

بیاوی که ر ناسوره به خوئس حاله هه ردهم بی غمه
عاقلی بی غم مه حاله هه ر نه نه که هه ر که مه

گورگ نه بی رتوی نه تخوا
هه زار هه زار سوندم به خوا

نوخ (٦٠٠) هه

ژماره ی سباردنی به کتبخانه ی نیشتمانی (١٢٩٦) سالی ١٩٨٥

